Контрольный экземпляр

КЪАХЬЕГАМХОЙ КЛАССОВИ САКХЕТАМ ЧIОАГIБАР— ВАЙ КЕРТТЕРЧАРЕХ ДОЛА ДЕКХАР!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIхкета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ◆ ЕРА, 14 ИЮНЬ, 1984 ШУ. ◆ № 71 (6949). ◆ Мах 3 кап.

ШУ ДИЗАД

Тахан кийсса шу дуз КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинна. Цу Пленуме нов. К. У. Черненкос яьча доклада тIе а кхьча документаш тIе а кIоарген массе оагIорахьарен техкар парте кулгалца беш бола идеологически массово-политически болх. Цига хьадда белгалдаьккхар коммунистий а вай социалистически общества берригача члений а лакха сакхетам хулга алхха идеологически болхлой гIулакх хинна ца Iеш, берригача парте а гIулакх да, аьнна. Из керте а лувцаш, вай берригача мехка санна, республике а чуйнна болх беш хиннаб Пленума решенеш Iомаеш, уж кхоачашъеш, хIаьта дукхача къахьегама коллективай вIаштIехьдаьнаед кхетам балара балха формаш хано дIа ма декхара эргайоехаш тоаярца, организаторски, боахама, идеологически болх айкха вIаши бувза а бувзаш, доагIа морально-психологически хьалаш хьадарца балда тIа кхы а доккхагIа дола толамаш даха. Цу дакъе вайна карагIдаьннарашта, дизза дисараште, кхоачамбоацараште хетаъ я укх номар тIара материалаш.

КОММУНИСТ КЕРТЕ ОТТАВИЧА

Геттара халача хьалашка Iантера даькар хьайбаш карарча шера Малгобекски района М. Горьке цIерагIча совхоза хьайбаш леладераша. Доакъар тоъаш дацар. ТIайонтIача хана цу тайпара хIама кхы ца нийсденнтара боахама лаьрхIад карарча шера хьайбашта шортта доакъар Iалашде. ТIаккха фу дир совхоза къахьегамхоша шоай дош кхоачашдара?

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра тIаерзаь мероприятеш шоаш оттасча хана шоай партийни собране совхоза коммунисташ лаьрхIар боахама мелагIа йола участкаш коммунистаца чIоагIъе. ХIаьта цу мелача участкех цаI яр доакъераш кийчдер.

...Тха машина йода совхоIе дIайийкача дунихача шерашка тIаювлача баьций кхай тIа гIолла. Аьрда оагIорахьа укх баьццарча лентех тарасесташ дола йоагъадуча ерадерх косараш. Каст-каста тхона юхе гIолла тIехлелх мошача доакъарех хьелйизе лафеташ тIехва йийса йолха тракторош.

— Тахан санна, малх хьежаш, хоза ха латта деноши дунха нийслаш тхона укх пхьан-шин бетта, — йоах совхоза директора Хь. Буурутанова. — Каст-каста делхача догIаша чIоагIа новкъарле ю доакъар кийчдара. Укх шера хьайбашта тха кийчъе еза 2813 тони сенаж, 1650 тони йол, кхьдола доакъар. Шера кхоачам балла долча цу доакъарех дикка доккха дакъа месячник долча юкъагIа кийчдергда оаха — 1000 тони сенаж, 700 тони йол.

Директора, доакъар кийчдеш боахнача балхлоех раьза а волаш, дувцаш сона дагадехар соахна укх хана совхозе хиннар. Цу хана, боахама кулгалхой гIертар административни гIулакхаца доакъар кийчдара балхаш сихде. ХIаьта цок хIама-м хилацар. ХIана аьлча бух социаш хьахулачунна наьха безам тIабахийтара уйла яьцар укхаза.

Бакъда, укх шера аккордно-премиальни алапи а луш, къастта доакъар кийчду бригада вIашегIъеллар совхозе. Ма дарра дийцача, цу тайпара бригадаш хьалхарча шерашка а вIашагIъйийхкай боахаме. Доакъар кийчду бригада аьнна, цIи хилар мара, керттIа шоай декхар кхоачашдергдола коллектив хьае вIаштIехьдалацар.

— Цудухьа совхоза кулгалхоша, партийни, профсоюзни организацеша лаьрхIар укх шера цу лоархIамеча участкага кулгалде коммунист хьожаве, — яхаш, дувц Хь. Буурутанова.

Дукхача кандидатурашка хьажар совхоза кулгалхой. ХIана аьлча, эшаш вар цхьй болх бовзаш хилар сов гIа, хахаца болх бе ховргдола, бокъонца вола организатор. Уж оамалаш йоахкаш вар механик, коммунист Коригов Султан. Цу тIа йоккха балха опыт а яр цун.

Укх шера 16-ча мае дIаболабеннаб бригада механизатораш доакъар кийчде. Цар хIанзле кийчъяьй 1350 тони сенаж.

...Цхьа ха яьлча тхо хьакхоач доакъар кийчдеча бригада кхай тIарча стане. Эттара хьалха са бIарг тIаотт массанена гургIоалча хьалтеха йоаллача «молнена». Цо хьайовзийт буц хьокхача агрегата тIа болх беча механизатора С. Гандалоева, кIоагашка моца сенаж йоллеча, фермашка из дIаяхьуча тракторастий А. Бельтоева, Б. Фаргиева балха дикагIйола опыт.

Стана гаьна йоацаш болх беш я еррига а бригада. Цхьаннена тIехьа шоллагIъяр а йойаш, буц хьокхаш йода хо агрегат. Цар тIа болх беш ба С. Гандалоев, М. Алироев, М. Додов. Дийнахьа царех хIаране норма пхоза дунхагIа буц хьокх.

— Атта дац тхона укх шера, — йоах С. Коригова. — Цахаддаш IотIаделлача догIаша юхатетт доакъара кийчдара балхаш. Цудухьа хIанз дерригга а нахах тийша да. Хоза ха ярга хьежаш, Iохайша дагIа йиш яц. ХIаравар, шай гIулакхах дог лазаш къахьегаш ва.

Варгтайнача, дикача нахах летт коллектив. ХIаьта чIоагIа тIадвугаш да балха тIа масаа тоьтар бригадир ше хилар.

...Лаьтта тIаьда долча хена КУФашца буц хьакха вIаштIехьдалацар, хIана аьлча, уж цу сахьате баьцах хьал а йикъе, совцар. Цудухьа Султана лаьрхIар цу гIуламха «Нива» яхача къаьнача комбайнех пайда эца. ЛаьрхIа кийч а яь ши «Нива» араьккхар кхай тIа. ХьалхагIа комбайнашца хьа а хьакхе, касарех Iаюлъяр буц. ТIаккха волокушашца хьагулйора. Цу дерригне вIаштIехьдалийтар лаьтта докъадаларга а ца хьежаш, догIа социаше а болх дIаболабе.

Кхы ер ма дий, аьнна, доккха хIама дац дагадехар. Юкъедовладаьр, болх сихагIа дIабохийтаргбола технически кердадар да. Бакъда, доккха маIан долаш да цу факта тIехьа латтар — цо хьахьокх бригадир, коммунист шийна тIадилача гIулакхах дог лазаш волга.

Е цхьаькха цхьа масал. 6-ча июне балха ди чакхдоалача хана цIаьхха сацар цхьа КУФ. Бехабар приемни барабан. Ара боад къоалалуш латтар. Цу хана хIара механизатор шишша дийнахьара норма яь вахаьвар. Цудухьа кхоана дийнахьа тоаергъя вай из, аьнна, уж дIабахача, саго царех баккха бехк а бацар. Бакъда, дего битанзар уж еха техника кхай тIа а йитта чубаха. ЧIоагIа кIаьдбеша болаше, чубаханзар: бригадир С. Коригов, слесарь А. Белхороев, тракторист М. Фаргиев, механик Б. Коригов.

...Деакъа ха хьатIакхаьчар. Повара Р. Галаевас хIама даа хьахьийкар механизатораш.

— Варкал хьона, Роза, чIоагIа чам болаш бар Iа тхона кийчбаь кхача, — аьнна, цхьаттарра хьалгIайттар истола тIара бригада боахлой, шоаш хIама дии баьлча.

— КIезига, Iийне Iо а хайше, салаIа шоашта, — дийхар царга бригадира.

— Са-м болх чакхбаьннячул тIехьагIа цIагIа лоIаргдар вай, тахан санна хоза латтача хана хIаьта а, — аьлар механизатора. Агрегаташ кхай тIа яьлар. Юха а дIайолаелар мошача доакъара конвейер.

Дукха а доккхий а дар коммунист С. Коригов кулгалдеча бригада дIахо кхоачашде деза декхараш. Масала, духхьал месячник долча юкъагIа аргIаш а даь дIаоттее еза 700 тони йол. Из болх укх деношка жара дIаболабаьбац бригадо. Цудухьа йол кIезига кийчъяьй — 70 тони. Бакъда, иштта нахах латтача коллективо моллагIа декхар кхоачашдергдоларах а теша лов.

Хь. ШАДИЕВ.

Хьайбашта—шортта доакъар

Назрана района «Терский» совхозе йоакхо ю доакъара культураш чуйиза кукъадаьннача аьтте карарча шера шоалагIа керда араш хьаликхера.

СУРТА ТIА: ку совхоза механизатор Аникиов Анатолийи сеяльщица Подобреева Мариян вIашагIъеаь хьажхIаьти, генарвин, соргок дIалош боехк.

Дж. ТОХТАРОВА сурт.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

Цхьа бутт дIабахийтац «Назрановский» совхоза фермашкарча коллективаша пачхадьалкхенга шурен дулха доккхара кхьлан толаме кхоачам ца еш.

Карарча шера хьалхарча ах шера планагIа йоаха йоагIар 1108 тони йолаш дIабехача кхе бетта, совхозарчул дукхагIа 200 тони а йолаш, 918 тони шура еххий пачхьалкхенга хьайбаш леладераша, хIаьта дулх — 187 тони, ах шера планагIа доккха доагIар 237 тони долаш.

Из толам боахкача къаьстта дика къахьийгад доярка ша Сагова Марета, Дзаурова Яхас, Айдаева Зайнапа, Темирханова Маржана, Мальсагова Макиас, кхыбараш.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

◆

Цахаддаш шоай хьайбашта шоана доакъар лоаттаду Гудермесски района «Дружба» яхача совхоза механизатораша. Из бахьан долаш дикка лакхъеннай хIара Iалатгара йоаккха шура. ВIаштIехьдоаа из пачхадьалкхенга йоахкара ахаа хахал хьалха кхоачашъе.

Иштта карарча шера ах шера планагIа йоаха йоагIар 200 тони йолаш ахе бетта 171,5 тони шура еххий совхоза ферма коллектива. ХIаьта кхоль бетта хIара дийнахьа жожаноде дIайоахьийт 1,6—1,7 тони шура. Хавал итт ди хьаха ах шера план кхоачашъяь яхха гIерташ хьинар айдеина къахьегаш ба доярки. Царна юкъе яьржача социалистически яхье хьалха ба Чукаева ПаьтIамат, Абзотова Мария, Муцаева Ровзан, Шамалхадкиева Кулсум, кхыбараш. ДIабахача ахе бетта илан дикка тIехкхоачаш а еш 1200—1300 килограммага дIакхачаш шура яьккхай цар шоай кхоабача хIара IаттагIара. Берийте къахьег цар кхоль бетта а.

С. СУРХОЕВ.

Фуна а доакъара а

Люцерна фу кхаде Шелковской районера цхьадола боахамаш доладенна хьалхара шу дац. Масала, Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча «Путь к коммунизму» яхача колхозе люцерна фу кхеду шоалгIъе иттлагIа шераш чакхдоалача хьай дена. Пхийтта шерал кIеззигагIа ха яц «Красный пахарь» яхача колхозе из кхеду а.

Цхьабакъда, маьхера бобови культура кхеара гIулакх цу шерашка дегIадена хIама дацар. ХIаьта кхоастъкъалагIа шераш доладенача юххье геттара юхасодар ва.

Цуз тIехьагIа массехи шу а даьнна, товарни гIулакхашта люцерна фу кхедеш га юкъа а юкъедоьлачул тIехьагIа, декхар а дагIа тIайоллаь, чIоагIъь кхал йолаш яцар. ЛаьрхIа фу кхедара къоастаь участкаш а лцар. ХIаьта шерача мугIарчегIа из культура дIаетара хьакъсха-м вIалла хьамаьл а дацар.

Цу хана из болх миштa лелабора дувцаргда вай. Люцерна цкъара цхьатарра хьекха яьначул тIехьагIа, кулгалхошеп специалисташев кхашта тIагIолла бIарг а лехке, фуна лаьрхIе юкъ-юкъера участкаш къоастайора, фу дакихара дикагIа хила мег аьле. Иштта доаккхаш дар фу. Фу кхедеча участкашка лаьрхIа Iунал дара делаеш агротехника яцар. Долла хIама, оалаш ма дарра, къаьнарча IаьдалагIа, шоаш Iемача тайпара леладора: гуйра тIехьалхача хана е бIаьстан юхье тIоадал чуйолийташ хий дулар цхьатарра дIайайна люцернана, тIаккха фитофомуса духьала обработка йора, аьла, сенажа е доаханна юкъа йолаш ла хьокхар. ТIаккха, лакхе ма аллара, бIарчача кхайна юкъера фуна мётаргIола участкаш къестайора. Еррига а из ер-их ва цу хана лелаь люцерна фу кхедара технологи.

Цунна цIалла тара йоаца кхы тайпа технологи ера районе деэткъалагIча шерашка, 1980 шера 800—1000 гектар мара ца хинна фуна лаьрхIа люцерна дIайийна лаьтта укх шера районе 6227 гектарага кхаьчад. ХIаьта дIадахача шерашка шерача мугIарчегIа фуна лаьрхIа люцерна дIаюош хинна лаьтта 2862 гектарага кхаьчадар, хIаьта укх шера 3700 гектар да из районе.

Цу лаьттан тIара кондиционни фун 1130 центнер яккха дерхI еаха. Из фу яхыга да аьлча, юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 1,8 центнер яла еза.

Из декхар лерттIа кхоачашдаре даь а деш а фуд?

Фуна лаьрхIача еррагача участкашка бIаьстан юхье минеральни удобренеш тайсар хIара гектара тIа 1,5—2 центнер а йолаш. Цунна тIехьа 6025 гектаре тIа дискования йир, макхаш дайхар. Цу агроприеме цхьаь хинна шн декхар кхоачешдир: тIагIолла дIатайса гулаш лаьттах чуйолийтари листта йолчара кийлакъяри.

Вегетаци йоладенначул тIехьагIа люцернаца цхьана лаххлуш дар оасар а. хьалтIайолаелар люцерна лараIа йола моастагIа — фитономус. Цу хана культиваци йир шерача мугIарчегIа дIайийнача люцернана. Масое метте, доакъарейна лаьрхIа люцерна дIайийнача а тIехьа, гексохлоран яхача пхийтта процентаг дустаца обработка йир цхьан гектара 20 килограмм а тохаш.

Шерача мугIарчегIа дIайийнача люцернана хIана шоалагIа культиваци еш я. 3710 гектарах 3400 гектара тIа яь яьлар из 12 май хьатIаотташ.

Ца къасташ латташ дукха яьккхар деш: хьалхагIа хьоккхаш малагIча кхай тIара доаккхаргда фу. шоалагIа хьоккхаш, малагI чу тIара доаккхаргда яхаш. ХьалххагIе а белгалдаьчох, юххьанца хьоккхаш 2293 гектара тIара шоалагIа хьоккхаш 3934 гектара тIарен гуале лаьрхIадар ва. Цул тIехьагIа, комисси вIашагIа а елла, из бокъонца хьажийтачул, техкачул тIехьагIа соцаш бир: юххьанца хьоккхаш 1679 гектара тIарен шоалагIа хьоккхаш 4548 гектара тIарен фу гуаде.

Гербицидашца обработка йир фуна лаьрхIача 1437 гектара тIа. Халахете а, лакхе ма аллара, хаоттама хьалаш во хилар бахьан долаш хийттача тайпара вIаштIехьдаланзар тха оасар дIадаккха. Цудухьа, оасар дукха тIадисача участкашкара люцерна доакъарейна чуэцаргья оала, хIаьта шоалагIа хьоккхача хана фу гулдергда цар тIара.

З. ХАКИЕВА,
Шелковской района юрта боахама управлене люцерна фу кхедара йола агроном.

ЛОАРХIАМЕ ДЕШАШ ДУВЦ

Селхан, 13 июне, Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта Iилма - толхама институте шин болх дIаболабир «Катализ цулах промышленносте пайда эцар» яхача проблемана хетаьча Iилманен техниканен йолча СССР Пачхахьалкхен комитета Iилман совета сесса. Из хетаь я хIанз вай мехка катализатораш хьаяра, царех пайда ийбара дега балхашта анализ яра, шийтталагIча пятилеткаи 2000 шерага кхаччалца ханен йолча кердача процессех катализатораш хьаяра долча дешашта.

Сессе ювцаргья мехкдаьтта чакхдоалача, органически синтеза, синтетически каучука мономераш хьаяра даькъе дегидрировани яра, неорганически синтеза, полимеризаци яра эша катализатораш хьаяра, промышленни предприятешкара газаши автомашеной моторашка болх беча хана араеттан йола газаши зене ца хилийтара, кхыйолча темаех йола обзорни докладаш.

Цу докладашка ювцаргья крекинга мехкдаьтта франций катализатораш хьаяри цуи технически боарами, доагори даьтташи цIендар, этилбензола дегидрировани яр, кхыдола лоархIаме дешаш.

Вай мехка арахеца цхьайола катализатораш хIанзарча хано дIа ма декхарен конкурент хинна дIаста йиш йолаш я. Хьалхарча даькъе царех я КР яхача серех йола реформинга биометаллически катализатораш. ХIанзарча промышленни установкашка дукхача хана дика шоеех пайда ийбеча шоеш баккха-дика хилар хьахьекхад цар. Крекинга катализатораш еча хоадамболаш дIахьалхашхакхьа декхад вай.

Сессе еча докладаш тIа дувцаш да дIахо а арахеча катализаторий дикал лакъяра дола наькъаш, катализатораш хьаеча производствай эффективность лакхъяра дола дешаш, иштта металлий шийттагIча пятилетке юкъейоалаш еш модификацеш а.

ШоалагIча группа докладашка ювцаргья хIанз йолаш йолча производствашта лаьрхIа йола катализаторашн иштта 2000 шерага кхаччалца йолча хана кареарае лаьрхIараши. Укхаза хьалхарча плане оттаю цеолиташка еш йола катализа. Уж санна йола системаш довзол арахьарча мехкаша юкъейоалаьй 70-ча шерашка, цу хана дена хаддиза шерьеш а латт уж. СССР-а Iилмай Академе институташа прикладной институташа цхьана дика кийчоп балхаш даьд цеолитен катализатораш XI-чен XII-чен пятилеткашка вай мехка мехкдаьттахимически промышленносте опытно - промышленни хьисапе юкъейоалаяра.

Мехкдаьтта бийдалах, доагора органически продукташа ера йолча каталитически системай дешашта а чIоагIа йоакхо ергья цу группа докладашка. Цу балхаш тIа дувцаш дараш да дунеп Iилме эггара кердагIа, хьалха латташ дараш, уж да мехкара доагора энергетически программа дешаш къоастадара лаьрхIа.

Сессе дакъа лаьцар катализа даькъе вай мехка керттера лоархIаш болча Iилманхоша: академикаша Г. К. Борескова, Х. М. Миначева, СССР Iилманхой Академе членаша - корреспонденташа М. Г. Слиньхос, В. В. Казанске, Р. А. Буянова, А. Е. Шилова, Казахски ССР Iилмай Академе академика Д. В. Сокольске.

К. У. Черненкос Я. Кадарца яь беседа

13 июне КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко вIашагIкхийтар ВСРП ЦК Хьалхарча секретарца Я. Кадарца.

Советско - венгерски гIулакхаш дегIаахара, тешаме дувцар вIаши кхетадеши хилара лакхара мах бер беседа еш. Царех КПСС-ай ВСРП-ай юкъера бувзамаш а лоархIаш. Шийна а парте, мехкий а халкъий а доттагIали дIа-юха леладу гIулакхаши 1983 шера аьхки СССР еача Венгерски партийно - правительственни делегаце визит йолаш баьча бартага хьежжа пахаддеш кIоаргдe шоаш кийча хилар хьагойтар.

Новкъоста К. У. Черненкос а Я. Кадара а белгалдир хIанзарча дунен халкъашта юкъерча хьалий шоаш цхьатарра мах беш хилар. Империализм дукхагIа агрессими долча киззаш, эггара хьалха США-с, тIема совке лоеццахьа халлйтарга кхача гIерташ харжача наькъо, цIаьхха арду из. Европейски континенте а бIарччача дунен тIа а кхохкам чIоагIбу. Цо кхы тIа а хилашка дахдоацаш дIалех социалистически содружества мехкаша барт чIоагIбари кхоттадалара. Советски Союза Венгри дIахо а шоай хур деш хургья машара дунен халкъашта юкъера кхерамзлен Iалашъяр духьа, пачхахьалкхенашта юкъе дика гIулакхаш деларгдола наькъаш лехаш.

ВIашагIкхетар чакхдаьлар дег тIарча, барт цаI болча, дийца дерригга дешаш вIаший кхетадеча хьале.

Беседе дакъа лоацаш хилар КПСС ЦК Генеральни секретара гIолча В. В. Шарапови ВСРП ЦК дунен халкъашта юкъерча отдела заведующий заместитель Г. Нотай.

(ТАСС).

СЭВ ЧЛЕНАШ ДОЛЧА МЕХКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИ СОВЕЩАНИ ХЬАЕЛЛАР

12 июне Москве хьайийлай Вешш Экономически гIо дара Совета членаш долча мехкий лакхерча боарамера экономически совещани. Совещани хьайийллар моаршал хоатташ къамаьл даьча КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa К. У. Черненкос.

Совещане дакъа лоацаш я делегацеш:

Болгарски Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь, Болгаре Халкъа Республика Пачхалкхен Совета Председатель Тодор Живков керте латта Болгаре Халкъа Республикера;

Венгерски социалистически болхлой парте ЦК Хьалхара секретарь Янош Кадар керте латта Венгерски Халкъа Республикера:

Вьетнама Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь Ле Зуан керте латта Вьетнама Социалистически Республикера;

Германе Социалистически даI йолча парте ЦК Генеральни секретарь, Германски Демократически Республика Пачхахьалкхен совета Председатель Эрих Хонеккер керте латта Германски Демократически Республикера;

Куба Коммунистически парте ЦК Политбюро член, Куба Пачхахьалкхен совета а Министрий Совета а Председатела заместитель, СЭВ-е Куба дилла вола представитель Карлос Рафаэль Родригес керте латта Куба Республикера;

Монгольски халкъа - революционни парте ЦК Генеральни секретарь, Монгольски Халкъа Республика Сийлахь - йоккхача халкъа хурала Председатель Юмжагийн Цеденбал керте латта Монгольски Халкъа Республикера;

Польски вIашагIкхийттача болхлой парте ЦК Хьалхара секретарь, Польски Халкъа Республика Министрий Совета Председатель Войцех Ярузельский керте латта Польски Халкъа Республикера;

Румынски коммунистически парте Генеральни секретарь, Румыне Социалистически Республика Президент Николае Чаушеску керте латта Румыне Социалистически Республикера;

Советски Союза Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко керте латта Советски Социалистически Республикий Союзера;

Чехословаке Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь, Чехословацки Социалистически Республика Президент Густав Гусак керте латта Чехословацки Социалистически Республикера;

Совещане председателаш хилар: Iуйрийнарча заседане — новкъост Т. Живков, сайрийнарча заседане—новкъост Я. Кадар.

Совещане дуйш вошал долча мехкаш экономически дегIаахарахи цхьана гIулакхаш леладарахи дола дешаш. Къамаьлаш дир новкъосташа К. У. Черненкос, Т. Живкова, Я. Кадара, Ле Зуана, Э. Хонеккера, К. Р. Родригеса.

Экономически совещани болх дIахо хьош я.

Заседани йолаеннача хана Совещане дакъа лоацараша лагавохаш сай дир кхелхача итальянски а дунен халкъашта юкъерча а коммунистически болхлойн болама цIи хезача деятела Итальянски Коммунистически парте Генеральни секретара Энрико Берлингуэра.

* * *

13 июне Москве, Йоккхача Кремлевски дворце Георгиевски зале шин болх дIахобийлар СЭВ членаш долча мехкий лакхерча боарам тIа йолча экономически Совещане.

Заседане председателал деш бар: Iуйрийна хинначун — КПВ ЦК Генеральни секретарь Ле Зуан, сайрийна хинначун—СЕПГ ЦК Генеральни секретарь, ГДР Пачхахьалкхен совета Председатель Э. Хонеккер.

Дувцаш долча дешаех къамаьлаш дир МНРП ЦК Генеральни секретара, МНР Сийлахь - йоккхача халкъа хурала Президиума Председатела Ю. Цеденбала, ПОРП ЦК Хьалхарча секретара, ПНР Министрий Совета Председатела В. Ярузельске, РКП Генеральни секретара, СРР Президента Н. Чаушескус, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела Н. А. Тихонова, КПЧ ЦК Генеральни секретара, ЧССР Президента Г. Гусака.

Экономически совещани шиш болх дIахьош я.

(ТАСС).

„...ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХ-ЕРРИГАЧА ПАРТЕ ГIУЛАКХ“

ИЮНЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

Итогови занятешкара

◆

БУХСОЦЦАШ АЬННА ДОШ

Укх денношка теоретически занятий хилар «Старогрознефть» НГДУ тIоанашка давлени лоаттаеча цеха теоретически семинаре. Укх 16 шера цига пропагандисталла болх беш хьавоагIа цеха воккхагIвола инженер Иван Александрович Селюнин. Семинаре дешаш хиннараша Iомаьй «ХIаман кхом барен хьурмат дарен хьакъехьа В. И. Ленина, КПСС-о дIадехарахьа» курс.

Итогови занятие тема яр — «Еррига ресурсаш кхоари царех рационально пайда эцара — производствана интенсификаци яра, цун эффективность лакхъяра лоаргIаме фактор». Цига деша аргIача цеха воккхагIволча геолога Нина Павловна Зазулис дийцар материальни къахьегамен ресурсаш, керттера фондаш кхоара лоаргIамегIара лостамаш. Цо белгалдаьккхар, вай мехка экономически политика корта — халхъа рузкъа дис сакин, хьурмат деш леладелга хилар. ХIаьта из кхета а деш къахьег цеха коллектив. Укхаза участкашка хIамай кхом бера лицевой счеташ йолаьй, хIаьта из бахьан долаш укх шера 40 эзар сома маьха материально-энергетически ресурсаш кхоергйолаш я.

Цехе, «Брагуны» яхачей кхычей мехкдаьтта доаллача моттигий тIоанашка денней бийсаней чуухийта техически хий 15 эзар кубически метрга дIакховчадаьд. ХIаьта из бахьан долаш управлене мехкдаьттадоахараша 525 эзар тонн бацха-дина Грозненски мехкдаьтта дукхагIа даьккхад, цу даькъе планел совгIа 5.6 эзар тонн а доаккхаш.

Семинаре деша аргIача инженера Ирина Даниловна Куновис шийна къамаьл балха ха кхоара хетадир.

Керттерча производственни фондех пайда дикагIа эцара хетадир шийна къамаьл Л. В. Иванова.

Иштта, корта бола къамаьлаш деш, лакхача идейни боараме чакхъяьлар заняти.

А. ТИЩЕНКО,
тха [illegible] корреспондент.

Партийни вахар: балха стиль

ХIАРА САГ-ШИЙ МОТТИГЕ

КАДРАЕХ тийша да еррига а... Хьалха оалащ дац уж дешаш. Довзаш да хIаранена фу кергIдаргда ховш, цун кхара а балха а опыт тераллъей саг шийметте дIанийсварах доала бераат. Дего къоабал а беш, безача балха тIа нийсвеннача сага де дезар хьалха даха дезац, тешаме дIаьхош хуа из шийна тIадилла гIулакх.

Кадраш хьахерхе, уж балха тIа дIанийсъяре, царна кхетам баларе къаьстта дукха терхам тIаловттабу оаха КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинначул тIехьагIа. Тха партийни организаце керттера шийн декхар лоархI моллагIча участке вале а, хIара болхлочо шийна тIадилла гIулакх чIоагIа терхам тIабахийта творчески леладеш, тIагIертта чакхдоахаш хулга Iалашдар. КIийлений мIийле я ала мегаргда хIара саг хьайнала, лакха овсарле йолаш къахьегара тIакхувш, юкъара беркат совдаккхара болх банза бартбоацилга кхетадеш из хургволаш цун кхетам баьара.

Районе а республике а тIехьаюсачарех цаI йолаш хиннай тха «Назрановский» совхоз. ХIаьта тIеххьарча хана эргаьнна хувцаеннай тха совхоз а укхаза болх беш бола нах а. ХIара шер-шера тIехкхоачашъю оаха патчахьалкхенга юртбоалама продукци йохкара план а социалистически декхараш а. Укх шера чакхбаьннача пхе бетта а дика хьокхамаш да тха. ПланагIа 177 тонн мара йоацача 190 тонн дулх дехкад оаха, шура 889 тонн йохка езача 900 тонн елхаа. Из деррига а кхадаьраш нах ба, е вай къыча бесса саллача тайпара йоагI-воагIача балха тIа дIанийсъьй кадраш я.

«Назрановский» совхоза партийни организаце чувоагIа 70 коммунист. Царех хлаьел совгIа бараш производстве болх беш ба. Воахаме керттерча участке вIашагIъеллай 6 цехови парторганизаци 9 партгруппей. Партиомо къаьстта терхам тIабахийтаб хьайбаш леладеча, алаташ кхедеча партийни вланни чIоагIъяра. Укхаза кхашка болх беш ба 24 коммунист, хьайбаш леладеча — 13.

«Назрановский» совхоза боахам цхьан юрта уллаш бац. Из я цун районерча кхыча боахамашкара хьалкхашкара башхало а хало а. Центральни усадьба я город Назране. хIаьта отделенеш яда Аьлтий-Юрта, БуроIалха, Наьсар-Керте, ПхьилекьонгийЮрта. Дукха ха йоацаш Ачалкхерча лаьтташ тIа цхьаькха керда отделени вIашагIъеллай оаха. Иштта къаьст-къаьстадалача лаьттавш тIа болх бе вIаштIехьдоаккхнига атта гIулакх дац.

Из кхета а деш, партиомо дукхагIа терхам тIаловттабу гаьнагIа а цунга хьежна халагIа а йолча балха участкашта. Масала, совхозе чуйоагIача отделенешта юкъе йоккхагIчарех цаI я Наьсар-Кертера яр. Цун лаьттош отделенена гонахьа хинна а ца Iеш, Ачалхе а дадар. ВIаргIа да латтача далача лаьтташ тIа хайра хьувнъай кхебацар, лоха яр къахьегама оасарле а. Коара балхаш йистедаьлча мара хьожабацар аргIа болх бе нах а техника а. Партиома а совхоза администраци а дага а яьнна, лаьрхIар Наьсар-Кертера отделени йийнъа а йийкъа. Ачалхе халача лаьтташ тIа керда отделени хьаьяй. Цунна кулгалле хьожавир коммунист Абадиев Мухтара Осман.

Керда хьахулача боахама гIоновкъостал дир, эша техника, инвентарь елар оаха. ХIана воаха отделенешта ийсса когашта уравташ йоагIа, ала йиш йолаш я из. Дика дегI даьхаш да гураха укхаза дIадийна ялаташ, хьажкIаш, гидуаргаш.

ХIаьта Наьсар-Кертерча отделене гIулакх телхадац, тоаденна даце. ХIара дийшаьха яхар сайна балхашка хьажа, эшачоа шийн хаинахьа новкъостал де кхоаву отделене управляюща вола Джамбурнев Исмаiалий Башир.

Дика кийчбеннабер укх шера Наьсар-Кертера механизатораш бIаьстан кхашкара балхаш чакхдахара. Техника еха, кхыдар эшаш, цхьан дийнахьа болх юкъагIбисандар укхаза. Агротехнически дикагIа йола ха лоацаш, эггара хьалха ялаташ дIадийна баьлар цу отделенера лаьттош леладераш.

Отделенена кулгалле Б. И. Джамбурнев хьожаварах партиом гIалат яьнна йоацилга гуш да тахан. Дика да хьатIадаьнна ялаташ, во дац хьайбаш леладерий гIулакхаш а. Хов отделене управляющина коллектива барт тоабе, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара ло оерцагIъакха.

МоллагIча участкана кулгалле хьожавеш вола коммунист партиомо массе а сагIоражьа чIоагIа теах. Теркал ю цун идейни зайалла, лаьдугI уллув болх беча наха хетачунга, хьон общественни декхараш цо миштта кхоачашду, болх вIаштIехьбаккха хоаргдолаш вий а. ХIара кандидатура юкъ партгруппе, цеховой парторганизаце, цул тIехьагIа мара парткома могадац кулгалле хьожавеш вола коммунист.

Аьлтий - Юртарча шурий - товарни ферме зоотехник эшаш моттиг нийсъелар. Цхьа моллагIа вола саг хьожаве йиш яцар укхаза. Цкъа-дале, тха совхозе болчарех йоккхагIа ар из, шоллагIа-дале, фуна лаьрхIа дикагIдола доахан а леладора укхаза. Массаленна а дагаьнча, тIеххьара цу ферме зоотехникахьа хьожае лаьрхIар коммунист Курскиева Аза. Совхоза дирекце, партиомо, цеховой партоорганизаце коммунисташа из балха хьожаьйча хьалхарча деношка дена хьаллаьцар къона кулгалхо, эшачоа массаза а гIо деш хилар уж. ХIанз ала хIама доацаш дика болх беш я Аза керте латта коллектив. Цун деналца товлий цIе уголок, къахьегама а быта а хьалаш.

КАДРАШ йоагIа - йоагIача балха тIа дIанийсъярах доала беркат дувцаш кхы а дукха масалаш доаладе йиш я. Дика общественник, хьинар долаш коммунист ва Аьлтий-Юртарча отделене свеклаш лелаеча звенона керте латта С. Г. Бузуртанов. Цо соахка хIара гектара тIара 400 центнер совгIа свеклаш чуийцай. Укх шера а дика хьувкъам кхабеш я цу звено.

Июньски Пленумо дIадех вечальлхени боахамех механизаторгаьнкха товеча коммунисташ хьинаре дакъа лоацаш хилар. Тахан юртбоахаме юкъедоаладеш да бригадни хьисапе къахьегам вIаштIехьбоаккхилга. Гуш да цох хьадоала беркат. Укхаза хIараме шийбола бича далац. ТIеххьара хьахулар массане а цхьана бича балхах тайпа да.

Кердача хьисапе къахьегаш я тха 5 бригада, царна кулгалдеш ба болх бовзаш, из вIаштIехьбаккха ховш бола специалисташ. Лакха хьувкъам кхабер соахка М. А. Бекова керте латтача № 4 йолча бригадо. Цо хIара гектара тIара 29,7 центнер ялаташ чуийцад. Иштта дика хилар цар коартолаш а. Къахьегаго хьежна ловкха дар бригада болх беча наьха алалеш а. Цул совгIа, оттадаьча договорага хьежна планал совгIа продукци дехкадах царна 38 тонн кIиш 85 тонн коартол елар.

М. Бекова бригадал кхы дукха тIехьа да юсаш болх беш хилар Наьсар - Кертерча отделене №3 йола А. Муцольгова бригада, ахьярош.

Iхе бригада юкъе эсалагIа болх баьчарех яр ПхьилекьонгийЮртарча отделенера яр. ХIаьта а укх шера шоай новкъостел тIехьа ца биса лаьрхIад цар. Дика хиннад цар дIадийна ялат, ежелаш, гидуаргаш.

Нийса хургдацар кадрова балха тIа тха кхоачамбоацараш дац, коммунисташ гIулакхе хьежабеча тхо гIалат доалац, аьлча. Нийсъеннай тхона балха тIа хьожавьча саго шийн декхар кхоачаш ца деш йола моттигаш а. Масала, БуроIалхарча отделене кулгалде хьожаваьвар оаха Б. Гагиев. Хаьзар цун нахаца болх бе. Из аники ва, ца доагIар дувц, ахаш, механизаторашкара жалобаш аха яьлар тхога. Балха стиль хувцилга дехаш, дуниахаза хьехараш дар оаха. Цох хIама хилаизар. БIаьстий кхашкара балхаш сихденнача хана селика сеца латташ, болх вIаштIехь ца боаккхаш моттигаш нийсъялар. Кхы ве хIама а доацаш гIулакхера муйъавалийтар оаха из. Отделене кулгалхой хувца беваш кхы а моттигаш нийсъеннай тха.

Кхы а кхоачамбоацараш да тха партийни балха тIа. ХIара сагаца къаьст-къаьста вIезига болх бу оаха, хIанз а дIаьннай ала йиш яц тIий балiацара формализам, хила дезача тайпара дац тха партийни воздейстан яра гIулакх а.

Из кхета а деш, тоабе гIерт тхо коммунисташта кхетам баьара болх. Коммунисташ дешаш ба марксизма - ленинизма лардаш Iомаеча школашка. Уж 4 я тха. Цул совгIа, тха боахаме вIашагIъеллай политдешара 10 школа, комсомольски просвещене кружок, семинарски группа. Цу ерригача политдешара системо чулоац 340 саг. Балха говзал лакхъяра дукха а нах вузашка, техникумашка деша хьажабаьб оаха.

Партиома балха тIа иштта кхоачамбоацараш лоархI оаха партийни организаци дегIахар темпаш лоха хилара. Юкъера лаьрхIача шера 3/саг мара хьоцац оаха парте. Из тоъам боаш дац. Кхаш, хьайбаш лаладеча ба парте хила мегаргбола нах. Царна дукхагIа болх бе дага да тхо.

У. МИСЛАУРОВ,
«Назрановский» совхоза [illegible] секретарь.

ГУЧЧАХЬА ДУВЦАШ

ПАРТИЙНИ комитеташта хIара коммуниста боарам боацаш бехктокхаме дола декхараш хьалхашка оттадьд КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо. Вахаро ше дIадехаш кIама да идеологически, кхетам баларе, пропагандистски болх хIанзалца вIалла ца хиннача бесса эргабаккха тоабар. Партийни болх тIалеста хила беза паччахьалкхен заданеш кхоачашъяра, продукце дикал лакхъяра, предприяте йолча торонех дикагIа пайда эцара, къахьегама а производствени а дисциплина чIоагIъяра. Боахама а идеологическе а болх вIашагIтехача мара далац бокъонца дола беркат.

Грозненски консервни заводе ая болх фу дукха ла я. Со хиннай комсомола комитета секретарь, партийни организаце секретара декхараш кхоачашдеш. Тха заводе болх беш болча наха кIоаргга дIайовзийтай Пленума материалаш, ала йиш йолаш я со тахан. Къахьегамхой дегашка яийшай цун идейни, положенеш. ЧIоагIъеннай партийни организаце коллектива еш йола вланни.

Тха партийни организацена чувоагIа 100 гаргга коммунист. Царех дукхагIбараш заводе лоархIамегIа йолча участкашка болх беш ба.

Тахан са къаьстта дувца безам ба партийни собранеех лаьца. ЛерттIа кийчъяь, предприяте хьал хьахьонхаш, балха тIа кхоачамбоацараш хилийтарех беаме болчар дIеpaш а йоахаш хулача партийни собраней бокха лоархIам ба. Иштта йола собранеш коммунисташта, парте боацачарна кхетам баьара бокъонца йола школа я, ала мегаргда.

ХIаьта массана а иштта чакхйоахий вай уш? Яхац. Дукха дувцар дасса хабараш, дукха дусар ва лаьрхIар кхоачаш ца деш. Хьалхсе а сценарий а оттаяь, чакхйоахача собранеех кIезига пайда йоал. Цу тайпарча собране къамаьл де ца туташ, яхх кхагIерташ моттигаш хулар.

Июньски Пленум хилча гIоне болх эргаьдакха гIерташ я тха парторганизаци. Дукхача коммунисташа, специалисташа дакъа лоацаш кийчъю партсобранеш. Коллективана хьалхашка латтача дешвех керттердараш. Масала, хIанз тха завод керда сезон дIайолаеш я. Цхьабакъда цу гIулакха тхо кийчдала доладенна-м дукха ха я. Укх шера февраль бетта хиннача партсобране дийцар 1983 шера завода коллективо миштта болх баьб а 1984 шера де дезарех а. Ала деза, собране доклад яьча завода директоро Э. М. Мушанлова кIоаргга анализ йир соахка предприяте балха, белгалдаьккхар укх шера де дезар.

Собране дакъа лоацаш хиннача коммунисташа, специалисташа дийцар шоай участкашка долча кхоачамбоацарех.

ТХА заводе халагIа йолча участках цаI я консервни цех. Цу цеха начальника В. В. Ужахова дийцар укхаза кулг-мара дукха балхаш деш хиларах, транспортни цехо эсала болх барах. Партийна собране белгалдаьккхар кабачкови Iояеча линие тIа «ВНИИКОП»-ха керда аппарат, протирочни машинаш оттае езаш хилар. ЛаьрхIар шоай объединенегара паровитреватель, эша кхыйола оборудовани еха.

Шоай цехашка, участкашка доаца кхоачамбоацараш дувцаш къамаьл дир коммунисташа. Масала, вискельни цеха начальник вола А. А. Карапетьянца дийцар къахьегама хьалаш дика ца хиларах. Цо аьлар:

— ВIалла а вIаштIехьдоалаш дац вай помещенешта лерттIа ремонт елга. Лотораш а тахке, басар а хьекхе вай дIадолх, цох гIулакх хилац. Цудухьа ладараш чухаш тховнаш летт, чугIоладовзаш мух а ба. ЛерттIа болх бе вай доалхе. бийсанна дежурни автобус хила еза е трамвай деларгIолаш гIулакх вIаштIехьдоккха деза.

Собране тIайша соцам кхоачашбера балхах кхеташ йола комисси вIашагIъеллар. Ладарло да гойташ, дукха балхаш дйд оала кхаш леладераша хьалкхедаь бацадаараш, бом бе ца бойташ, потребителашка дIакхачийтара. Масала, сиха талхаш продукт я мола горошек. Из леле керда енкосташ дай оаха. Хьалха хиннача кхозза дукхагIа уж хьачузна торо я тха. Цу гIулакха цхи импортни лини оттаьй. Баьцадарий цеха автоклавни отделени шеръяьй.

Уала яьй кулг-мара ду балхаш хIезигдара.

Кердача сезоне болх бе завод кийчъелга дувцача хана къаьстта терхам тIабахийта белгалдаьккхар укхаза санитарни хьал дика доацилга. ХIара цехо, къаьст-къаьста кийч д еш, дезрастворащ ettар. ЧIоагIа аьттув боацаш дар из. ХIанз цу гIулакха лаьрххIа центральни увелаьй. Иштта централыш канализацех дIатехад цехашкара хьаьха бIеха хиш а. Заводе кое асфальт биллаб еррига территоре тIа.

Арахецача продукце дикал лакхъяра, заводе йола мощносташ каравералра тайп-тайпара балхаш даьд.

Хьалхашка латтача декхарий бехктокхам кхета а беш, къахьегаш хиннаб коммунисташ, специалисташ. Де а бийса а ца къовсаш, ремонт еча болх бир коммунисташ: завода керттерча механика Г. Н. Галкина, керттерча технолога В. Я. Идрисова, цеха начальника Р. С. Бочнаева, халкъа тIахьожама комитета бюро член вола М. Н. Павленко, дукхача [illegible] а.

Иштта ба цхьан партийни собранех баьнна пайда. ХIаьта а ала йиш яц, оаха тхоай мел йолча торонех беззе пайда эц, тха балха тIа кхоачамбоацараш дац, аьнна.

[illegible]
завода технолог, агитатор.

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума болх дIаболабаь шу дизарча хIана кхетам еш ба республика ерригача предприятей, организацей, боахамий, управленей партийни организацаш, цар активисташ. Шоай заседанешка, совещанешка, собранешка белгалдеш кердагIдаьнна дика гIулакхаш.

СУРТА ТIА: Шоаш болча къахьегамо, нравственни, идейни кхетам баьара балха даькъа догIабоалаш ба «Красный молот» завода партиома идеологически сектора активисташ: (аьрдехьара аьттехьа) женсовета председатель В. Котлярова, политинформаторий группа кулгалхо Н. Литвин, идеологе даькъа партиома секретара заместитель О. Кондрашина, «Знание» общества юкхьанцарча организаце председатель А. Найденов, парткабинета заведующи Г. Кракуратова.

Р. АУШЕВА сурт.

ПРОПАГАНДИСТ

«Партийни дешара системе керттера фигура пропагандист ма вий. Дукхача даькъе дукхьал цунах тийша да семинарашкара, политшколашкара, университеташкара гIулакхаш; царех цкъаза цига веначун сагалгIув, дукхьал шийна оттадаь сахьеташ доахаш йола меттиг хургья е, вешта, царех массанахьа а дийнача партийни уйлан дешен центраш хургья», — аьннад парте XXVI съезде яьча Отчетни доклада тIа. Из бокхъонца бакъхилар хьагойтаре дукха масалаш доаладе йиш я вай махкагIа къаьхегама коллектив а дешара заведени хьеце.

Чакхдаьннача дешара шера М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта институте марксистско - ленински дешара системе шоай идейно - теоретически боарем лакхбеш хиннав 689 саг, цу даькъе 193 коммунист, 70 комсомолец. ХIаьта 27 саг КПСС Грозненски горкомерча сайрийнарча университете дешаш хилар.

Институте шийн хиннехьа дешара структура эргайоаккхилга Iалашдир. ХIана политдешара керттера форме а хинна дIазттай укхаза философски (методологически) семинараш. Уж соахка кийс яр, хIаьта царел совгIа болх беш хилар цхьацца марксизма-ленинизма лардий, къоначв коммунистий школаш, парте боацачарие вoрзI политшколаш дешара массови формей пхи группе.

Дукха дукхагIйолча семинарашка, школашка дешара занятеш лакхаме идейно-теоретически боараме, наха безаме кхетаргйолча тайпара вIаштIехьйоахаш чакхйоахар. ХIаьта говзагIа болча пропагандисташа кхетамца пайда ийбора рефераташ язьяра а уж юцара, вIаши дагара дар дIалюза а оелеш проблемаш къестаяра методаш, цхьан дешаца аьлча, дувцар кIоарга дешийтар дукха ладувгIарах дукхагIчар занятешка хьинаре дакъа лоацилга Iалашдора.

Институте коллективе шоаш студенташта хьаха курс тIехдика йоазаш бола преподавателаш санна байза ца Iеш башха-дика пропагандисташ санна а цIи йоаккхаш ба профессораш Б. К. Лотиев, А.-В. А. Саидов, доценташ Е. Н. Судаков, П. И. Юсупов, консультанташ М. Ю. Келигов, Е. С. Серметин, Б. А. Аюев, кхыбараш.

Цу идеологически балхе бIухоше даим а йоагIа йоккхо ладувгIараш Iилман коммунизма классикай балхаш, вай парте съездий, ЦК Пленумий материалаш, парген правительствам кхыдола лоархIаме документаш кIоарга Iомадара тIакхувш хилийтара, хIаьта иштта де эшар деш ба шоай говзал лакха лоаттара а.

М. СУЛТАНГИРЕЕВ.

Ше масал луш вий-те секретарь?

Коммунистa правственни декхар

ГЕТТАРА Iуйрийна нийсвелар со Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза конторе.

Партийни наьхаташка, протоколашка, мероприятешка, къаьстта КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенеш кхоачашъярца юкъаеннарашка хьожаш хилар со.

Эггара хьалха хьежар со цу Пленума решенешта хеталь коллективе хиннача партийни собране дийцачунга. цига дерга аьнна тIайцар кхоачашдара даьчунга. Иштта цига къамаьлаш даьча ревкомиссе председателa А. И. Денисова, пенсионера Д. Х. Мейриева, механизатора М. Оздоева, доярка, РСФСР Лакхехьарча Совета депутата Р. М. Аирневас чIоагIа хьаштдолаш белгалдоалар, хIара цехови парторганизаце секретара идеологически балха лостам тела, коллективашка къахьегара лерттIа тьалаш хьаде, цу хьакъехьа дола кхоачамбоацараш хьагучадаха а тIагIертта дIадаха а деза, яхаш. Из Iалашдара де эшар а хьагойтар цар: специалисташ, кулгалхой дукхагIа нах къахьегача кхашке. фермашка хила, цар хьашташ, эшараш довза деза. каст-каста лекцеш, беседаш е. собранеш чакхъяха еза. йоахар. Котбаьнарех дувца «молнеш» арахецарал. царна премеш яларал совгIа, мехотрядашка деш ер ма дий аьнна кхы хIама дац, собранеш чакх а яхац е цар протоколаш уттта а дац. дукххачер къахьегама дисциплина телхаю, кийчъю продукци дика яц.

Атеистически болх мелбалийтар бахьан долаш шоай корта айбеш боагIа секташ. Иштта бар дийзача къамаьлий чуловцам.

Цига тIанийцача соцам тIара цхьайола пункташ а ца хьоахайнча яргъяц: юха а юкъедоаладе идеологически планеркаш елга, шера шоаза июньски Пленума решенеш кхоачаш миштта ю хьожаш хоамашка ладувгIа, хаддарзза тIахьожам лоаттабе партийни дешара, и. кх. дI.

ЦУ ХЬАКЪЕХЬА партком вIалла хIама ца деш Iеш хиннай аьлча нийса хургдац. Ер шу дIадолалуш кагирхошта атеистически интернациональни кхетам баларах дола доц дийцад партиомо а юрта Совето а цхьана яьча заседане, вIашагIтехача атеизма совета председатела Д. Х. Мейриева доклад а еш. Цо критически мах беш дийцар юрта латтача хьалех. Цига тIанийцача соцам тIа колхозе болх бу. юрта бака беррига коммунисташ, юрта Совет, депутаташ декхарийла бу атеистически болх бе, дин культаех дола законодательство телхадераша лара къовсам лоаттабе. Цу совета чувоагIа ткъеста саг, царна тIачIоагIъьай болх бе беза кварталаш. Из заседани кийчъяра а чакхъяккхара а лаьрххIа инструктор вахийтавар оаха цу колхозе. яхаш, дийцар сона тIехьагIа парте Сунженски райкоме.

ХIаьта идейно-политически идеологически балха звеньяш, лостамаш, формаш методаш дукха ма йий. Уж дийнъяра, эргаьха тоаяре фу деш хиннай партком, цун бюро? Бокъалдар аьдча, цу хьакъехьа де дезар лерттIа фуд ца ховш хилараз совгIа, бокъонца боахаме, цун подразделенешка латта хьалаш, цига деш дара доацари довзаш а вацар паркома секретарь Коржуков Василий Петрович.

Парткома шийн заседанешка, собранешка кхетама балха даькъе лакхе дийцар доацаш, къоастадеш. дувцаш хиннар хьахьоала аьлча, хIама корадизар цунна, наькат е протокол эшаш моттиг нийсъелча кхычахьа телефон етта воалалу е уж мичад дагадоагIаш хилац. Иштта гайна е гаьза хьакхаьчар агитаторий, политинформаторий списакаш. Со цецваьккхар партиома секретарь аьнна кIал язъяь латтача тийнаь цIеро. Шу хьалха укхазаре дIаяахача Ж. Ибрагимова кулг яздаьи 1983 шера лаьрхIаи яр уж. Цу хана деза идеологически балха бIухоех цхьабараш дIабахаб дешара боарем лоха болчарна метте оттабе мегаргбараш хьалкхийнаб. ДIа-юха дийцача царех дукхабараш хувца безаш хиларах дIакхет нов. Коржуков. ХIаьта из дара резерваш а йолаш я. ХIаьта сога хьттача, нийса дац царех цаIаш массехк списана юкъе хилар е. вешта аьлча, кхо декхар кхоачашдеш хулга. Цунна цхьана болаш ба цхьаккха тайпара партийни поручеш йоаца а е уж яле а кхоачаш да ю коммунисташ. Цу тайпара формально из болх лелабеш хилара дола масалаш дукха дар укхаза.

Кхетама болх бечарца инструкташ, семинараш еш цар говзал лакхъяра, царга хоамаш деш, боахамера гIулакхаш хан-ханнахьа дIадовийтара деш фух, аьлча: — «Ай, КПСС райкоме уж чакхйоахаш хилча царна дублировани е оамал бац аьнна хет сона», — иштта дар цо денна жоп.

ЦХЬАН дешаца аьлча, КПСС ЦК июньски Пленум хинначул тIехьагIарча бIарччача шера укх боахаме идеологически. кхетам балара болх тоабаь ца хиларал совгIа, из мелбеннаб ала доагIа. Кердадар юкъе ца доаладеш, хьалха деза леладеш йола балха формаш тIахьожам ца лоаттабеш йитача наха тесса дут гIулакх. Из хиннад укхаза а.

Лакхе юкадIайолае еза яхаш йийца идеологически планеркаш еш яц, хьдла план йолаш болх беш яц агитколлектив. политинформаторий группа. «Знание» общества юкхьанцара организаци. цехови организацена идейно-кхетама болх бара даькъе деш дар цкъа кIоарга техкадац. цар секретарий а къаьст-къаьстача коммунистий а отчеташка ла а дувгIаш. Нагахьа санна цигара докладной яздаь моттиг хиннаьлларе, из де хьожаргдар тхо, йоах парткома секретара... Пенгезеташ арахецац, уж саьна деза. сенах лаьца язде доагIа-те цар тIа. радио ма йий тха болх беш, — яхаш, цецйоахаш дар цо тийнна жоп. ..Кхы мел дар ца дийцача а кхетаде хала дар цхьа шун ах шун парте Сунженски райкома пропагандаи агитацеи отдела инструкторалла болх баь, вуз чакхъякха, шу гаргга йолча хана шийн хIанзара декхар кхоачашдеш вола из сел шийн де дезачох ца кхеташ, мелал гойташ хилар.

ХIаьта миштта латт боахамера гIулакхаш? Доахана эггара дукхагIа шура яла езача апрель, май бетташка укхаза соахкарчул а кIезигагIа лькхлай шура. Май чакхбоалаш хIара дийнахьа колхоза фермашка йовкхаш хиниа продукци дIадахача шерачул кхо тонн гаргга кIезигагIа яр.

— Из нийсденнад шийн ханнахьа осемененни ца яр бахьан долаш, хIанзале дахна даьнна хила деза доахан хIанз дахка мара доладеннадац, — йоах парткома секретара. ХIаьта колхоза правлене а партиомо а балха на участок теркал ца еш йитарах, наха юкъе боагIа организаторски а массово-политически а болх ца барах, социалистически яхь бокъонца йоаржа ца ярах, дисциплина чIоагI ца ярах хIама алац. Хьайбай боахамера хьалаш дика довзаш, цига къахьегача наьха хьашташта даим духтIабувлаш боахама кулгалхой а специалисташ а хинабаларе нийслургдацар из. ХIаьта шу хьалха парте ЦК июньски Пленума хетаьча собране из делга чIоагIа дIадехаш, фермай болхлошаяь критически замечанеш, даь къамаьлаш протоколашка дIаядаьчча дисад, цу гIулакха партиом, колхоза правлени оерцагI ца алар бахьан долаш. Цу хьакъехьа тIадилла шийн хьалда гIулакх а долаш дена къахьегаш хила беза парткома членаш, хIаьта цар вожан ше цу даькъе хьокхаш луш хила веза.

С. МАЙСИГОВ.

„ДОЛЧЕ, ХIАРА КОММУНИСТА А ГIУЛАКХ.” (К. У. ЧЕРНЕНКО)

ДоттагIал чIоагIлу

Назрановски совхоз-техникуме дешаш ба дукхачу къаьмнийн кхиазаш. Цудухьа тха преподавателийн дешаркойн коллективе чIоагIа йоакхо ю хагийча назам мехкараштем доккхаIа долча ноехале революционни, тIема, къахьегама традицеех кхетам баларе, эзди оамалеши гIулакхеши доакхаш уж хилийтара. Иштта тер-кал ду вай мехка а республикка а дIадаха истории, халкъий Iадаталаш, быт, кхыдола хьалаш. ХIаьта кхетам баларе гIулакх, цу даькъе интернациональни бар а, тIадерзадаь да кхуаш-боагIараш лекха нравственни а моральни а башхалонаш йоахкаш, шой Даькъан бизза патриоташ болаш, общество дагIахара законаш кIоарга довзаш хилийтара.

Цу балха тIа дукхача формаех пайда нийбу оала. Лекцеш еш, Iилман конференцеш чакхйоах, хьаттарийн жопийн сайреш ю, производство-хьалхалаттаршца, ветеранашца, культура деятелашца вIашагIкхетараш чакхдоах.

Тайп-тайпарча къаьмех болча наьха шоайла бола безам чIоагIбаре, уж юкъара деккар кхоачашдара кхы а чIоагIагIа тIаберзабаре чIоагIа ьттув боалийташ хIама да тха дешаркой делегацеш Къулбеседа Кавказа а мехка кхыча а техникумашка эхар, цигара бараш вайцига кьоашалгIа боагIаш хилар. Цу тайпара доттагIал леладу оаха Къулбеседа-ХIирийчен Алагирски зьун техникума коллективаца. Цига дехьа лоацачар дуац шоай дешара, балха гIулакхех, дIахо йодача хана да лерзIачох, кIалхехатаргех лет, футболах ловз, шинне а оагIон художественни самодеятельноста доакхашхоша концерт лу. Цу деррига кхы а бIаьхагIа бий, интернациональни доггуйла чIоагIийнй дIаюха къаст хьоший а фусамдай а.

Революционни, тIема сийлен дукхача меттигашка экскурсешка, лозодешка изоб тха дешартой. Уж хиннаб турпалача городашка Москве, Ленинграде, Новороссийске, кхычахьа. Цига уж езаро дика лараш ерг цар саклатама. Царна шоашта бIаргагу дукхача къамехи народистехи летта СССР-а Бахха беррига наьх бокьо цо! йолаш хилар, цудухьа мичахьа бахка бала а шоей цIагIарчул кхы бе-башха ца хеташ зул уж.

Цу тьенкъаьа шерра болх беш я Котгаева Маринас кулгалду интернациональни доттагIала клуб. ХIанзалца оаха бувзам лоаттабьеб лоалахарча автономни республикашкарча тхоай яр санна йоалча техникумашца. ХIаьта цох кхоачамбеь Iанзар тха кидовцеш. Цар бувзам тессаб Молдаве, Латвийски ССР дешара заведенешца. Дукха ха йоацаш тха кагирзоша Латвийски ССР Кендовски совхоза-техникумаца доттагIала бувзамаш тессар. Цул тIехьагIа цар хьоашалгIа бийхар тха дешартой Советски Прибалтика немецко-фашистски гIадьрохоех мукъаьйикха 40 шу дизара хетаьча интернациональни фестивала дакъа лоца.

Е хьацаргда вай кхонача антифашистий — турпала хетадаь чаккдаьккха ди. Из дукхача хана наха дагардоацача тайпара кийчдаь чаккдаьккхар. Из мероприятии кийчъеча хьинаре дакъа лаьцар дешаркоша Чаджоева Саварбика, Магомедов Мурада, Джандигова, Татаева Румисас, кхыяр. Кагирзой болча баьхаьбер юрта баха ветеранаш.

Иштта хIара дешна ахар санна къахьег оаза дешартошта юкъара берт-цхьогIо чIоагIъяра, уж боккъонца бале шоай Даькъан патриоташ-интернационалисташ а хургболаш хьакхебу.

Ф. ЧЕМУРЗИЕВА,
совхоз - техникума преподаватель.

ЗАКОН ТЕЛХА МА ДЕ

АТЕИСТИЧЕСКИ ТЕМАЕХ

Соахка парте ЦК июньски Пленум чакхъяьнвачул тIехьагIа тха горисполкома партийни группас белгалдаьхар ше эттара хьалхарча аргIе чакхдеха деза гIулакхаш, къаьстта теркам тIаберзабе безнига. Цига кхьча деккарашца цхьана белгалдаьккхар дин культаех дола законодательство кхоачашдара тIахьожам лоаттабеча комиссе шиш болх тоабанза барг ца хилар.

Дин культаех долча советски законодательства, наха боккъонца шоай дего къоабалдер де партIато Iалаш а еш, динах тешаш болча гражданашта дин Iамалаш яра эша хьалаш вIаштIехьдоах дин объединенеш вIашагIа а ехкийташ.

Дин Iамалаш яра тоьал дола хьалаш ниййсдаьчул тIехьагIа, цул дIатIехьюалаш дин объединенешен дин хьехам берашен леладеш дола гIулакхаш метийташ дац. Дин хьехам бу, Iамалаш ю яхаш бахьан а доахаш динга телхайташ общественни порядок, советски гражданий бокъонаш.

Динахи кинахзахи дола законаш кхоачашдара тIахьожам лоаттабеча новкъостал дар дукхьал халкъа депутатий моттигерча Советий исполкомашна вIашагIъехкаш я дин культаех дола законодательство кхоачашдара гIо дешийола комиссеш. Цу тайпара комиссеш вIашагIъехкай Малгобекски районен юртийн халкъа депутатий Советий ерригача исполкомашна. Из болх беш керттера уйла тIайохийт динах тешарашта законодательство довзийтара, царца беседаш яра.

Дин лелабераш сов тешаш хилярах пайда а эцаш, дина керте латтача цхьабераша гIулакхаш тIех а доахаш, законодательство телхаду. Масала, СоагIапча яхаш йола Е. С. Дзагаштова, лоаллахарча Черсий-Балкхарошнахьара хьа а ена, хьежа (дарбаш ду) саг я аьнна йолаенай. Цо деш дола «дарба» массе а лазара жайнаш дахар да. Комиссе членашна къамаьл деш аьннад цо, наха дикадар хилча «дина хетаме» доладаьд ше из гIулакх, хIара аьлча, тайп-тайпара цамогараш долаш болча наха «новкъосталь» дергдац овлалургдац шийга (хIамилг йоацаш мичад ла-м).

Дин культаех дола законодательство кхоачашдеча тIахьожам лоаттабара исполкома гIо деш йолча комиссе гражданкаш Е. С. Дзагаштовна дIахайтар, цо леладер закона дукхьали хилар а законагIа доацаш леладу гIулакхаш цо на дуте, комиссе РСФСР УК 221 статьяга хьежиа уголовни бехктокхаме оэийта цуна оттаь материалаш административни органашка дIайохьийтаргхилар а. Цу тайпара гIулакхаш леладича метаргдоацилга хьалхагIа дIахайтад г. МагIалбике вахача А. Исаевнен Долаковлхача П. Узиеваьен.

Динах тешарий бокъо я Законага хьежна дин объединенеш вIашагIйоккха. Царна чубоагIача члений дукхалла хьежиа дин общественни группаштем енъалу уж.

ЛаьрхIа ламазашта къоастальча адаменна йоацаш, араенкъе, динах тешарий квартирашкен цIенашкен, хIаьта иштта дин объединени йоацача моттигe дин Iамалашк церемонеш яра къаьстта бакъо хила еза халкъа депутатий юрта, (города) Совета йоаттIаш йолча исполкомагара. Цхьабакъда, из положени прантине кхст-кхсте телхаеш я.

Районе шоай гIулакхаш лелаеш я дин массеих объединени, цхьабакъда, регистраци яь цхьакха а яц царех. Белгалла аьлча, дин Iамалаш яра хьадда моттиг яц объединеней. 1984 шера январе дин культаех дола законодательство кхоачашдеча тIахьожам лоаттабара йолча комиссе члений вIаштIехьдаьлар Юкъерча Ачалкхе У. А. Мержоева цIагIа 20 совгIа саг а волаш еш хиннача Кунта-Хьаьжий мурдий цхьан собране кхла. Е цIенда а е цига хиннача мурдех цхьаккха а вацар дин культаех дола законодательство довзаш. Белгала аьлча, царна вIалла бий а хайнадац дин объединенеех бола 1929 шера 8 апрелера ВЦИК-ен РСФСР СНК-ан сопам. Цу тIа йоах, дин общество цхьан вирлах болча 18 шу а даьнна динах тешача гражданий моттигера объединени я шоай дин Iамал чакхъяьккхар дукха вIашагIлаьийттача 20 сагал кIезигагIа боацаш нах юкъе а болаш.

Шоаш кIезига хилярах дин общество вIашагIйолла йиш йоацаш болча динах тешача гражданашта бокъо енъай динах тешарий группа вIашагIйолла. Дин обществана регистраци яра кьангъехьа цар цхьанкха тайпа ходатайство енвали, собранеш яра царна ена бокъо а яц, вешта аьлча, цар телхаду 1966 шера 18 мартера РСФСР Лаккхьарча Совета Президиума Указ.

Цу факто хьахьоих Ачалукски юрта Советерча, дин культий хьакъехьара законодательство кхоачашеча тIахьожам лоаттабара йолча комиссе динах тешараштга юкъе шиш бе беза болх ца белга. ХIаьта Совета исполкомо ше доал деча территоре тIарча дин группай гIулакхашта тIахьожам мела лоаттабелга. Цу гIулакха кхоачам болаш болх бац депутатски активо а. Цу тайпара кхоачамбоацараш нийсду, халкхете а, Ачалкхен, Керда - Редантски, СоагIапчарча юрта Совети исполкомашкарча комиссей балха тIа.

Дина культаех дола законодательство кхоачашдара гIо деча комиссей гIулакхий хьинар айдавза даргдац. Цар состав хийца а хийца, лоархIаш гIулакхах дика кхеташи бола нах комиссей балха юкъеоза беза.

Горисполкомерча дин культаех дола законодательство кхоачашдара тIахьожам лоаттабеча гIо деш йолча комиссе цар балха дика опыт хьаIоаке, вIашагIтоха, из могта дIакхайкае еза хаддаза. Комиссе членашца хан-ханнахьа Семинараш е еза дин культаех дола законодательство Iомадаран цар шоай деккараш практически кхоачашдаран.

Уж дешаш къоастадарга дикагIа хьож хIанз горисполкомера тха комисси. Цу даькъе беча балха плен, отта а я, чIоагIъьяй. Цунга хьежиа лелабу оаха тхоай болх.

В. ЗАНКИНА,
Малгобекски горисполкома председателя заместитель.

«Терек» яхача мебельно-хьун хIамаш еча объединене цхьан а дукхача къаьмий нахийнаш вагъйоагIа интернациональни бригадаш. Царех цаI я Соловьева Клавдия Тихоновнин керте латта отделочный коллектив. Къахьегаш оасарле 1 процент лакхъярах хьачей продукцига дIадодар 0,5 процент лакхаран дукха шерра социалистически яхь а йоакхавей цар. ХIара бетта 20—30 процент тIехкхоачаьеча отделочникаша шоай норма тIехдина а хилиташ продукция.

СУРТА ТIА: бригада агитатор Г. Мамханова (аьрдехьара моллагIъар) шой новкъостанца Н. Соловьевица, Т. Кушхова, Л. Улубеевайца, З. Атабоевайца, А. Чистяковайца, С. Абуевица, Ф. Торшхоевайца, Н. Григорьевица беседа ен а бале ха йолча метте.

Р. АУШЕВА сур.

Доккхий хувцамаш

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хиннагул тIехьагIа республика экономически а социальни а дIагIахкуламре даькъе доккхий хувцамаш хинний. Индустре дукхача довкъонна сахаргIа дегIаккхай промышленни продукци, тоаденкад керттера экономически хьокханаш, дикагIа болх бе йолаьйнай машинашкъеча, промышленносте, кхача доккхий предприятеш.

◆

Халгье экши дола товараш кхачам продуктами хьеча предприятеш коллективаш соакха укх хана хиннача дукхагIа арахец из продукци. Халгье экши дола товараш етт процент дукхагIа да. Из хьакхинад халкъа экши дола товараш дукхагIа араталара, уж дикагIа хилийтара партен правительствон тIеийца программа кхоачашъеча производственни объединенешй промышленни предприятешй коллективаша хьинар кхо цо дина къахьегарах.

◆

Цхьан шера, машиностроени металлообработки, хьувен даьчан хIамаш еча промышленносте хьеш йола продукци тIаккхийтай 8,6 процент, тIаьккха материалий промышленносте — 8,1 процент, яйгача промышленносте — ... процент, кхачана промышленносте — 12,3 процент, микробиологически промышленносте — 30,8 процент.

◆

Хьалха латтача коллективаша дика толамаш даьхарех лекхига дикка дукхагIа продукци дIакхаьчар укх шера соакха цу юкъа дIахоачача чуа.

Укх шера дIабахача кха бетта соахка укх хана арахецаш хиннача республике арахеча культурно-бытовой гIулакхашта дола товарах 19 процент дукхагIа хиннад. Цу юкъа, аьлча, хьалха шера хаьнал совгIа арахийцад 215 эзар шарикови авторучкаш, 4 эзар радиоприемникаш, 705 эзар сома мебель, 5,1 тонн кхехкa хIоьгIаш, 20 эзар сома тIала сомий, баьцадаьрий бешашка лелаш инвентарь, 1,3 эзар светильникаш, кхыдола товараш.

◆

Дукхача производственни коллективашка балхаш даьд, хIана деш а да къахьегама дисциплина чIоагIъяра, эзкъа йоаш хиниа балха ха кIезигъяра, дIа-кьа бувлаш хувцалуш бола болхлой кIезигагIа хилийтара. ТIа-тIа шерагIа производственни юкъедоаладеш латт къахьегам бригадаш формах вIаштIехьбоахкаргa.

◆

Производственни объединенешка, промышленни предприятешка чакхъьхай арахеца продукци дикагIа хилийтара, цар технически боарам лакхбара тIерзаьь йола мероприятеш. ДIахахча шу чакхдоалача хана республикерча 18 предприятеш арахецаш яр аттестахьалкхен дикала Знак йола 217 изделеш, царех республикански дикахьарча 4 предприятеш арахецаш яр лаккхара категорех йола 131 тайпара хIадаьр.

КЕРТТЕРДАР ТЕРКАЛДАЦ

Цхьан хана Эррагоссийски а яхьаша хьалхара моттигаш йоахаш, цIи хеза яр Назрановски автотранспортни предприяте коллектив. ТIехь-тIехьагIа позицеш дIалуш, лохделар цун хьокхамаш. Соахка пассажираш дIа-са кхуалара а тонно-километрашка а диллача пачхаьлкхен план кхоачашъяьле а, кхы а лакхагIа хила йиш яр къахьегама оасарле.

Шераш дIа мел ух коллектива балха опыт а Iовш, къахьегама оасарле лахьагIа хила еза аьнна хетар. Цхьабакъда, из иштта дац укказа. Фу бахьна да цу дешш, болх хIана мелбалийтаб коллективо? Уж хаттараш доагIаш хьалхашка ... бт.

Наьха уйлаш а план кхоачашъяра Iаткъаш дар а довзаш, предприятена хьалхашка латтача деккарашца бувзаш болх беш яц Э. А. Хашагульгов керте латта партийни а А. Т. Аушева кулгалду профсоюзни а организацеш.

Воахама, организацешка дешаш къоастаделга мел бокиха лоархIам болаш дале а хьалхарча плана тIа массаза а хила безар идеологически болх ба, аьнна, белгалдоах партийни документаша. «Общество революционни Iэрзаякха йиш яц саг ше ца хийцача. Цудухьа вай парте лерхI, нерда саг вIаштIехьваккхар — алкха лоархIамегIа дола де лерхIар хинна ца Iеш, коммунизм хьаяра хилана даргдоаца а хIама санна», аьннад КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенешка.

Ала йиш яц укказа июньски Пленума решенеш йовзац, аьнна. Беррига а коммунисташ вIашагI а теха, соахка июнь бетта хиннача партийни собране дийцар цо хьалхашка уьттаду деккараш. Чулоацам болаш, предприяте дола кхоачамбоацараш гучадоваш яр партбюро секретара собране яь доклад.

Партийни организаце сагота хила езаш къамаьл дар собране даьр. 1983 шера хьалхарча ялх бетта Назрановски АТП тайп-тайпара 246 нарушени хиннай. Коммунисташа терках тIабахийта дийцар финансови дисциплина телхаш, балха тIара нах бувдаш дукха моттигаш хиларах. Белгалдаьккхар коллективе моральни климат дика йоацилга. Партийни а профсоюзни а организацеша яхар теркал а ца деш, хьалха хиннача предприяте директоро приказаш а детташ, нах балха хьежабарах даьна зе дувцаш масалаш кхийлар. Хоадам боллаш хьадийхар коллективе идеологически болх белга тоадар.

Хетар коммунисташта хьалхашка латта деккараш къоастаьдаь. Де дезар фуд хов, хIана-муьжагIа болх тоабара партийни организаци царцагIъярхъ-яхь, аьнна. Иштта хетийташ дар партбюро а профкомо а чуйолча кабинете дIачувьаьлча даьлла новкъоста К. У. Черненкос аьнна дешаш тIадола плакат а: «Воахана болх бар партийни комитеташта фу яхилга да аьлча, из да, эттара хьалха боахам лелабеча нахаца болх бар». Воахам лелабеча нахаца болх бе безилга хоаш ва партбюро секретарь. Хой а, эсала леладу цо коллективана кхетам балара гIулакхаш.

Цу гIулакха е еза йоаккхо партийни а профсоюзни а организацеша яь йоалилга гуш да. Укх шера хьалхарча кхаь бетта 66 ди прогулаш яь укхаза, хIаьта балха тIехьависар ахар-мо «шийдана» доацар-м укхаза вIалла а лоархIаш а учет лелаеш а дац. Фахташ я менна балха нах кха, финансови дисциплина телхаьь. Балехаш доацаш нах дIа-са кхувларах хьалхарча квартале 25 акт оттаяй контрольни службас.

Къахьегама дисциплина телхар бахьан долаш дукха нах балхара дIабоех. Иштта май бетта балхара дIабаьхаб водителаш М. Котиев, М. Плиев, С. Албогачиев, А. Злаиков, Р. Келигов. Уж а кхьбараш а балхара дIабахар нийса дац яхац оаха а. Болх бе безам боацараш мукъабалийтача бакъахьа ба Дувнар да, кхетама болх коллективе дикагIа бе беллаш хиларах. Из боагIача бесса баьбаларе къахьегама дисциплина телхаеш йола моттигаш а кIезигагIа хургъяр, аьнна, хет.

Назрановски автотранспортни предприяте дукха ба наха лоархIаш, сийде мегардолаш бола водителаш. Царех ба Д. Оздоев, Б. Магушков, М. Кодзоев, О. Марзиев, М. Мациев, дукха а кхыбараш. Социалистически яхьа кIоагех хьалхарча квартале призови моттигаш яхай Д. Оздоева, Х. Аушева, М. Кортоева бригадаша.

Царна карагIдаьннар массанена а дIадовзийтача, цар балха а вахара а опыт нагирхоша дIалийтача къахьегама оасарле лакхлургъяр, дисциплина тоалургъяр. Из укхаза деш дац. Гуш дац коллективо укх шера тIайца социалистически деккараш, долаш дац хьалхалаттарий, къахьегама ветераний сурташ, тIадола стенд. Цхьан хана хиннад яхар мара бIаргагуш дац пенгазет. Йоазув тIадоацаш латт «Социалистически яхьа экран», «Тахан хьалхалаттар», «Молни», «Сагота хила везаш бола хоам» буваш дола стенд. Автомашинаш технически кийча хилар а ух болх бе арайовлар а хьаьжкаш дола Улг дьсса да. Хьагучох укх тIа йоазув па ду дийлагIа шу да. Иштта кулг тесса дитад предприяте коара тайп-тайпара хьехамаш деш дола инструкцеш, стендаш. БIаргагуш яц накъагIа лелара правилаш, эчанаш. ХIаьта накъашка лелара правилашта укхаза дукхагIа терках тIахийта безилга хьахьоих таан укхаза латтача хьалаша. ТIехьара кхо бутт хьенийцача накъашка лезара бокъонаш телхаеш 32 моттиг хиннай.

Къахьегама а быта а хьалаш вIаштIехьдахарга хьежна хул къахьегама оасарле а. Цхьан дийнахьа, дига ма дехха а, кхочашдургдоаш дукха балхаш да хьалха дениа ца деш автопредприяте хьаIайна. Цунца цхьана шоай низаца кхоачашде могардолаш а тIехьа ца доахаш де дезараш а кIезига дац. Ладар чуухаш, хих йизза латта предприяте эттара йоккхагIа йола помещени — модуль. ТIоадаах техха доладеннад цун пенаш, деха да кхага бIалташ. Чарa че а яц лостам безаш.

Кхыйолча помещенешта а капитальни ца йой а, шоашта могаш йола ремонт йича баьгалха яр. ДогIа дийлахача хий чуух тхоке, яхаш, леткъаш бе укхаза болх беш бола нах. Цар яхачох, Iай а кхы дикагIа хилац гIулакх. Дукха а денош нйад йоалал йоацаш, шийлача цIеношка болх бе безай.

Партийни а профсоюзни а организацеш, администрации тоашенналаре вIаштIехьдардар Iурра балха хьабаккхача наха барекъа Iодакхха, хIама кхалла моттиг кийчъе. Йоацаш я укхаза бытовкаш, балхара йистебаьнача наха хий кхерзара эша душевойш, кхыдар.

Партийни балха тIа боккха лоархIам болаш да тIаийду социалаш, плана тIа белгалъяха мероприятеш шиш ханнахьа кхоачашъелга Iалашдар. Из укхаза деш дац. Коммунисташта идейни кхетам балара, хьалхашка латтача деккарашта цар теркам тIаберзабара бокха ниа болаш я йоагIача бесса кийч а яь, чакхйоакха партийни собрани. Перспективни аларна тIа е лаьрхIа хинна партсобранеш ца еш моттигаш хиннай. Масала, февраль бетта е лаьрхIадар къахьегама, производственни финансови дисциплина предприяте латтара хьалаш дувцаш йола партийни собрани. Из хиланзар. Иштта март а апрель а бетташка ца хулаш йисар каирай дошш коллективана идеологически, ... литико - кхетама, атеистически кхетам баларен повесткаш йолаш дика ши собрани а.

Назрановски автотранспортни предприяте ба хьалха хиниа шоай коллектива ... юхаметтаоттаде могардола нах. ВIаштIехьдаккха дезар да хьалхалаттачарна уллув берригаш а цхьатарра дIаоттьалга. Цу гIулакха эш идейно - кхетам балара болх, политически а, организаторски, боахама балхашта цхьана бувзам, ца лерттIа чакхбоалнага Iалашдар. Из да июньски Пленумо дIадехар а, партийни, боахама кулгалхоша дешдалийта йиш йоацар а.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Коммунистех дола дувцараш

СИЙ ДЕШ ЙОАККХ ЦУН ЦIИ

Хьона хьена бале а балха тIа карагIдувлача дикача гIулакхашца коллектива сийдаьнна бола вейнаьха мехкарий яIаьнга бац Ново-ГIалгIай производственни текстильно-галантерейни объединена. Цар цIераш йоахача хана объединена партбюро секретара Мусаева Шахризада Львовнас эттара хьалхарчерца цIи хьахкар къоначе коммуниста, продукце дикала йолча контролера Дудаева Зина Аслайбековнай.

— Тха объединене эттара дикагIа лоархIача общественницех, производственницех цаI я Зинаида, — аьнна, лоаца характеристика елар цо къоначе коммуниста. Юкъара школа чакх а яьккха къахьегама ялийь Зинас карахьаца деррига а дит шу мара дац. Фуд-теш цу лоацача хана балха тIа цунна карагIдаьннар, аьнна, хетадале тарлу газет дешарашта. Цу даькъа цунах дувца а шортта долаш да. Ше болх бе дIайолавена массеха бутт балалле тIехдела карерзайнр барешка кхийна йолча йола хIалма тегача мотористка говзал. Доахача къахьегама тIомавина диллача дукхача хана дехз укхаза къахьегаш болча цхьаболча болхлой тIехьъелар Дудаева Зина. Ше лаьдем долчa беракъашта юкъе брак долаш цхьаккха а ниисдалийтацар. Балха тIа ше иштта кайелаш але а Новочеркасске а яха квалификаци лакхъяра йола курсаш чакхъяккхар Зинас. КIоагагIа бийзар ше карахьаца болх. Цхьаккха сого дениза гIалат доацаш болх беш яр къайна бойлло.

— Из ца зувш дикагIа объединенo кулгалхоша, — йоах Шахризада Львовнас. Продукце дикала йолча контролерале болх бе шоаний Зина, цхьаккха тайпе брак ца ниисбоалийташ болх беш хилярах цунъ дIахьена юха цо оршашен цун продукци дIайоккийташ хиларах. Массанена а уттаеш иштта къахьегаш йола новкий йо! объединенера беррига коммунисташ раьзе а болаш дIадахача шера хьамсарна парте мугIарашка дIаийцар, цу шера сентябрь бетта хIамаш тегаю цехе партгрупорге а харжар. Цудухьа Зинас из шу шийн вахаре эттара бокагIа дерах лоарэ!

Ши дата дезду къоначе коммунисте Дудаева Зинас укх шера. Царех цаI да КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинна шу дизар, шоаагIдер ше хьемсарча парте мугIарашка дIаийцa шу дапар да. Цу дезача денашта беркате дола гIулакхаш карагIдувлаш кхаьчаьнай из. Парте июньски Пленума решена цхоачашъеча ... дакъа а лоацаш ше лелача коммунист хаача цIера сий даим лакха лоаттадеш хьайоагIа из. Цехa партгрупорги объединени комсомоле комитета идеологически балха бехктехкаме йола ирэни ше хиларах тера дукха кхетамаш организаторски болх бу Зинас. хIамаш тегаршта юкъа. Цу постамагIа беш бола болх ма тетта дика вIаштIехьбоахкаро цо политинформаторгаш, агитатораш. Царех кхо-гIертого а еш, объединени дукха беседаш эцай, лекцеш оквайтой Зинас а къяча коммунисташа а къахьегашта юкъарча интернациональни доттагIалах, атеистически темаех лаьца. Къахьегаме тIемаш ветеранашца, писателашца вIашагIкхетаре йола сийраннаш чакхъялийтай. Цу гIулакхаша дикагIа довзийт советски наьха кхазара вахар, Даьхен сезала, такьла, къаьма, берт-цхьогIо йоламагIа хуайт къахьегама коллектив. Шоай декхараш цIена кхоачашъяв а деш, лекха белгалдаьха дола балхаш дечи хьинаре дагъе лоацена дукхача политинформаторий, агитаторий цIераш йоах Дудаева Зинас. Царех ба хIамаш тега мотористкаш политинформатор Торшхоева Аминат, агитатор Дадаева Аминат, кхыбараш.

Укх тIахьарча хана вай хьемсарча партен правительстван чIоагIа йоаккхо еш дола гIулакх да бригадах формагIа къахьегам вIаштIехьбоакхаргa. Из болх дика вIаштIехьбаьлаб аьй йиш йолаш да республикерча промышленни предприятешта юкъе хьалха латташ хьалхаIаш йолча производственни текстильно-галантерейни объединена. Цу лоархIамена гIулакхе кийчо еча хана из болаьш а пачхьалкхена а чIоагIа пайдане хилар дIаховийташ дукха кхетамаш организаторски болх ба бийзар хIана аьлча, сдельщикаш а болаш къахьегаш хинна болхлой раьза бацар коллективни формагIа бола. Царна юкъе беш кхетама балха тIа а дукха къахьийгад Дудаева Зинас. Бригадни формагIа къахьегама дукха а пайденагIа хилар хIана хайнад болхлошта. Хьалхарчул дика дукхагIа арахец продукци, лакхъяний къахьегама оасарлен болхлой алапи, чIоагIъений къахьегамен производственни дисциплина, цIендена дIадоалаш латт болхлой балхара дIабувлаш, хувцалуш хилар. Цудухьа кердача методагIа къахьегара йолча коллективни формага доалара шоашта новкъостал даьча Зинайна, из санна кхы дукхабараша барнал еза ба болхлой.

— Ше болх беш йолча цехарча хIамаш тегарашта юкъара социалистически яхь кхетамца вIаштIехьаьккхаре даькъе а дукха болх бу партгрупорга Дудаева Зинас, — йоах объединене профкома председатела Горащенко Неля Абрамовнас. ХIамаш тегаю цеха меттел, ерригача объединене дикагIа лоархIаш йола кагирхой хьехамча я из. Цо кхетам луш балха опыт дIа-йовзийтош хьалхеваь говзенчаш иттаь ба укхаза. Царех ба хIамаш тега мотористкаш Р. Тепсурхоева, Р. Мунеева, З. Евлоева. Шоей хьехамча санне, дикагIбола производственницеш лоархIам ба уж укхаза. Лоаца аьлча, Дудаева Зинас лакха лоаттаду коммунист дехача цIера сий.

В. КОСТОЕВ.

БОЛХЛО А ХЬЕХАМЧА А

Грозныерча «Электроприбор» яхача завода цхьалегIча цеха къахьегаш ва пхолгIча разряда токарь, коммунист Костоев Хьусена Мухьмад. Со аьнна эттеш, деша доахкал дешш воаца из дукха бангале вац шийца цхьана болх беча токарашта юкъа, баьгда, из ца вовзаш завода саг кула тамаш я. Вэзза вола къахьегама саг санна вовз Костоев коллективерча наха. ХIанa аьлча, укказа дIаболабеннаб цун къахьегама никъ, хьахиннай болхлочун оамалаш, чIоагIбеннаб вахарца чам. ХIанз ялхайтта шу да цо токарь волаш заводе болх бу, цу йоккхача хана даим а хьалхалаттарий мугIаршка волаш хьавенав, Хьусена Мухьмад. Завода коллективо могаш из коммунистически парте членалла дIаийцa. Шиа доакха сий даьча къахьегамкой шийх беина тешам боа а баьбац цо.

Дика къахьегамаха хиларах тарра дика хьехамча а ва Костоев, цо цIаккха дицдеш дац КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумe ше хьамаьла деш К. У. Черненкос аьнна ер дешаш: «Дог-цIена, сакхетама къахьегамца гIулакх леладар — социалистически вахара тоаташ керттерa ларда». Дог ду дийшад уж дешаш токарь. Цар дIадехкача тайпара къахьегамца уйла хургйолаш къона специалисташ кийчбе а тIаргэ из. Дукха къона коммунисташ а комсомолцаш а бе Костоевна уллув болх беш, хIаьта царна дика а эшар дIакъэьа, хало нийсъелча оарцагIвале кийча ва из Мухьмад. Из дика хетадеш ба къонабараш шоаш.

Шийна тIехIоагIавъча къонача болхлочунна хьехам луш дукха ха, дешаш доадац цо, эттара хьалха ше деча гIулакхашка гIолла кхетам лу хIара теха къахьега вомчуна, даим а масал гойт ше-шийгара дика хьохам, эзди гIулакх гойтерца. Из бIаргагуш вола къона специалист дикий кхет вэзза волча къахьегама сага дог-уйла, гIулакхаш, оамалаш мишта хила еза. Цу тайпара хьехам луш кIезига Костоева шийца болх беш вола хIамсаг комсомолец Гицаев Назарбек. ХIанз из а цеха дикагIбола токарех лоархIаш ва. Ялхайтта шера дукхача къоначе специалисташта вахара нийса никъ хьийхай Хьусена Мухьмада, из цеха партогранизаце секретара В. В. Пилипенкой дикагIбола гIоача - хьехамча хиниа дIаэттех.

Цул совгIа, цеха партогранизаце тIадиллад цунна социалистически яхь вIаштIехьъяккхара гIулакх. Фукха дов а ше-ши котвала гIертилга нийсса доацилга, коллектива сий лакхдара массене а къахьегамхоште дIакхайтад. Костоев цеха кIара члена. ТIаккха мара хилец цох дика лар юткъа йолла яь.

Шиа дог чура цIенал, балхацара, наьацара безам бе цо къонача болхлошта дIалур хIаьта из цар дIаэца боарам боацаш гIадвода коммунист.

С. АРЧАКОВ.

ИНТЕЛЛИГЕНТ ЮРТА ВАХ

ХЬАЙГАРА ДІАВОЛАЛЕ

КІОАРГТА сакхетам болаш, шоашта тІадехкача гІуллакхах дика доврхІабеш, наха лакхьабоалла дукха а хьехархой, лоръш, юртбоахама специалисташ бе, вай юртахьа сона боазаш.

17-гІа шу да лекхара образовани йола специалист Оздоев Аллаьте Муса тха юртарча — Кердача-Редантарча № 5 йолча юкъерча школа химий биологии хьехаш вола. Цу Інлмаех дика кхеташ, чІоагІа сабар долаш, нахаца Іимерза волаш, шийна тІабиллача юкъарча балхах ца къахкеш хьоагІа Муса.

Иштта ба сона дика боазаш бола Вознесенскерча № 1 йолча юкъерча школа директор Николай Георгиевич Мишенин, Экажевгіонгий-Юртарча № 2 йолча юкъерча школа директор Картоев Мусий Муьхьмад, Йоаддача-Ачалкерча № 17 йолча юкъерча школа директор Чапанов Махьмада Сергей. Харц лургбоацаш, хьаьнала къахьегаш, денал долаш эккхарца юртарча наха дукха беза уж.

Наь-м хІама хоаш ба. Сиха хоа церна хьо фу саг ва. Цу духьа ший задий, бакъахьара гІуллакхаш интеллигенто наха дІагойташ килча, цун хьехам, цо пуш бола кхетам дикагІа дІаэц цар. Коммунистически кхетам луш, нравственно-эзадий, бакъахьара гІуллакхаш нахьа хьалхадоахаш, юкъерча гІуллакхашка даиъа лаццара боврам ленна болаш хила веза юртера интеллигент.

Вай советски замах ленински парте кулгалца кьекхелла ганз я: тешам, къамий бартцхьоагІо, наькъ терко яр. Хала кета а, вайна юкъе нийслу уйлеш цІена йоацаш, ший ворда хьалтІаьлхча, наькъ бІнина сагета боацаш бола нах. КІадиссарг йодае, къамат сий доаде, барт эгІабе, ше сагадэ декхарийла вола гІулакх тесса леладе бе-башта ца хеташ дуй уж.

Иштта ба «сона деррига а хьаде, цхьаккха а согара дІа ма дехе» ахераш а. Шоашта болча аьттонех пайдаэц эхь доадаь лелерий нах келпагал а бац. Ший социальни хьало декхарийла ву интеллигент цу тайпарча нахаца лира къовсам лоаттабе.

Вай дайк дисе эадий гІулакхаш да: хьеша ларзІар, вокхагІчун сий дар, хьаьнала къахьегаш вахар, йоахераш-меттІаьлаш ца дезар н. кх. дІ. Цхьабакьда, ширдаьнна, къаденна, советски заманца тарлуш доаца хІамаш а да дукха: «Хьаща а «гаргара саг ва», аьле, эуламзо кьаллоац; дай Іаьдал да, аьле, лоадам боаца хІама — лаьттан чІаглаг, лоалахочуни шийн бешамашта юкъе нгІа галг, жІале ходдебаь Іаьйарг — къайсе доеналя вода; рузкъа мел хилче а соегІа дац, аьле, наь эц; «Іаьдал-м кьийлургдацар», аьле, «хІамаг йоанх», «Іал-йиссар лочкъаю.

«Кьаьнадар хоастаде къонадар хьэзцех, аьхад йоах вай деьша. Вай хІанз цу дешах а кхеташ хила деза.

«Кьаьна мел дар хестеда» дезац. Вай заманца тарлуш мел доацар, вай къам ширеча замано чолакхдаьккха лелеча ханара гІуллакхаш юкъера дІа а доахаш, уж хьаллаца гІертараш кхете а беш, КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенаш кхочашъеча дакъа леца деззарийла ба юртара интеллигенташ.

САГА образованега, цунгарча гІуллакха лакхалга хьежжа ба цун бехктокхам а. Сага карара гІуллакх доккхагІа мел-д, наха дикагІа бІаргагу из. Цудухьа, наха шийгара массая эцилга хоаш хила декхарийла а ва. Ше леладер наха ца гуш санна хеташ, дуьцар цаІ а долаш, леладер кхыдар а долаш хилча, наха чехка хоа из фу саг ва. Халахета а уж тайпа интеллигенташ-кулгалхой нийслуш ба вайна юкъе.

Масала, боахама кулгалхочо, районе хьаннмо нах, къахьегама тІохьехаш, из социалистически заман карттара гІуллакх да, вайна доаркаш, механизатореш, комсаш лалераш, кхыбола бахлой эш яхаш доккхий къамаьлаш ду, цхьабакьде, ший дезалзо лекхарча деша заведени вохийт, шийна могаш дола оарц а деккхе. Наха из дика гуш а кхета деш а да.

Лохара денз дІаволавенна, вахара чам баькха вола хьакими, даси-ненаси бола лелаваь, халеча балхах кулг дІа ца тохаш диплом хараххьча вола хьакими бе-башта ва. Хьалзарчунна къахьегамхой дог-уйла дикагІа хов. цудухьа шийгарча гІуллакх из дикагІа а поарзІаву. Вож, сайна укхаза дулур дерга, йоаххелу хІаммег а йоаххаргьа, яхаш лелаш хул. Боахаман нехан цунгара боалаш пайда а хилац.

Тахан лаьтташ долча хьалех дукхагІчар дика кхетадеш да кхалнахи маІанаш цхьатарра бокъонаш йолаш хилар. МолхагІа хинна а цхьа гозал йолаш хила еза йилгаш а. Хана хила езаш я йиінг,, шийна хоар мера ший тІехьанна дІахьаха йиш яц цун. Из кхетадеш ба дукхагІбола дай-ноанохой. Цхьабакьда, кІазига бола а хІанз а нийслу шоай йиінгашна ца дешийташ бола дай-нана ноаной.

Соахка, 1983 шера, юртарча школе берхІ класс чаккхьейаьхачуй тІехьагІа кхы дІеаэо деша ца бохийташ соцабир: Саутиева Хадишат, Долова Лейла, Яндиева Макка, Чахиева Нафиса. Царга доцаийта мегаргдац кулгалхоштан юртсоветан.

ХІаьта малагІа башхало я шоай дезалой дешарах юхаъкехабоча даьшти-наношти шоай дезалой «гІорашча» балхо юхакъехкабеча лекхара образовани йола болча кулгалхоштан юкъе! Сона хетачох, уж шаккха а тІехьадисача гІуллакхий белгалонаш я.

ХЬАЛКХУВШ а вай кьона тІехье. Кагийна нахьа вахара эггара саккъердамегІа дола хІама да саг йоалавр, йоІ маьре ахар. Сона дагадоагІача хана, саг йоагІача кое юкъе доккха поезар хулар: хахкараш, ашераш, саккъердаме зоалхорах, бахаш. Хьаьта хІанз? Тха юрта хулачох эргда аз. Мурдаш вІаъагІа е кхийте зекар ду е лезамаш йоах. Кагирхой шуьна е кхийте чубоах. ХІана хул из иштта? Из шера хов массанена: деррига доал шоаьгга дІайийцад моллаша, мурдаш да тхо ахараша. Цар ахчах, доазар дар, — лагірхочка сакъердийтар, йийн дерзаш хІама да. ХІаьта вайна, интеллигенташта, эзь эет царна дуэзана доале, мича хов, «наха фу аргда». Хьажал шо юкъера а цох фу хул: генахьарча нахе лоІам а беш, коазар дар кийса дац. хІаьта хьайлагІа кьаракъал а мелаш кагийнах во хьуазар докхха гІалат лерзІац...

Дукха нийсанне со саг енача хьехархой коллектива йолаш. Цига саг йоалаь эІамига саг а нускал а цхьана бегІаш хул.

Уж тайпа масалаш хьагулдаь, вайнаьза гІуллакхаца тоаш йола сценарий оттае езар ВЛКСМ обкомой культура министерствон. Кагирхошта хьалхагІа тьоааштІахьа а деьккха дІашьокхь деза из гІуллакх, бехктоахамерча болхошй хьалхагІа а хьоктам. Даь хІаме а доацаш хабараш пайда дац.

Интеллигент шийгара массал гойташ, нахах ца къахкаш, бакъдар юкьдухьал дІаолаш хила веза. Кхы а дукха да вайна юкъе, массанна цІенхаштта уйле е, эзаш, интеллигенце лакх-лекхера вихалаш хьалха а болаш вахара чакхдала дезаш дола гІуллакхаш.

М. БАРАХОЕВ,
хьехархо, хьахьегама ветеран.

Вай — интернационалисташ

Никъ хьеха седкъа

Цу сарахьа ІалИьмате торжественно хола яр Грознерча химико - технологически техникуме. «Эсперанто» яхача интернациональни доттагІлен клубо цига вІашагІтехабар Польшера инженер Роговский Ян, Чехословакера специалист Выдреч Иосеф, Болгарера гІишлонхо Димитров Димитр, советско-венгерский доттагІлен республиканский обществa правлене председатель, Л. Н. Толстой цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета Іилман балха проректор Хь. Ибрагимов, техникума студенташ, кхыбола хьаьший.

Социалистически мехкашкарча доттагІаша дийцар Советски Союзах лаьца шоашта хетар. Укхаза тхона мел дайнар, гуш дар, йоахар царшун, советски наьха, кулгаца дайь да. Бакъда, из — советски халкъа беркате къахьегам, творчески хьинар, гозал, машара а социализма а идеяшта вай тешаме хилар.

— Советски мехка массе оагІорахьара хьаудача нахатаща, доазал дехьарча доттагІашца доача вІашагІкхетараша гІо ду вай Сийлахь-йоккхача Даьхенна тешаме болаш, пролетарски интернационализма мутІахьа болаш дешархой кхебе, — йоах немций мотт хьехаш йолча преподавателa, КИДа кулгалхочо В. А. Вихтевская. — Мехка массе оагІорахьара штемпелаш тІайолаш каьхаташ ух укхаза, техникумерча кагийча наьхен мехкарийн чІоагІденна доттагІал хьагойташ.

КИДа балха план, цига хьауда каьхаташ, гулдаь альбомаш, карточкаш, открыткаш, теханий коллекцеш, значкаш, книжкаш, тайп-тайпара сувенираш мел а дайнача дикa кхетаду мел дика лелабу укхаза интернациональни кхетам балара болх, цу балхах хьадоала беркат мел доккха а пайдане а да кагирхошта.

Дукха дика хІамаш харагІдаьйнад клуба членашта. КИДа правлене инициативагІа чакхъяьккхай укхаза «Къонало бехк бу!», «ДоттагІален фестиваль» яха сайренаш, политически шле конкурс, «Оаха безие ю империализм» яха митинг...

— Масса саг ва шуй КИДе дакъа лоацаш? — аьнна, шийга аз хаьттача, клуба цхьан отделене заведующе Л. Г. Зайцевас, кулгаш дІа а дахийта, аьлар:

— Кхетадой Іа, тхоай клубе хьа мел воагІар тхоай КИДа член лоархІ оаха.

Цунна хетадаь ер масал а доаладир цо.

— «Машар бахьан къовсам лоаттабеш бе кагирхой» яха доттагІлен сайре оаха кийчъеча хана, тха цхьа студент юстара висанзар цу доккхача гІуллакха. Из цІей кийчдеш къахьегаш хилар массава, программа оттайир, сувенираш кийчйир, кхи мел дар ихоачашдир.

МоллагІча мехках, республикех дайца дуьца дукха дика хІама Іоадаь ба КИДо цаш. Историе, географе учебникашкара Іомадаь ца Іеш, шоашка ухача каьхаташнара, вІашагІкхийттача хана новкъосташа дийцачох, вежарий республикашцарча кагирхошца цхьана яьча слеташкара, царца хиннача бувзамашка гІолла Іоадаь хІама да из.

Итт шу даьннад Грозненски химико - технологически техникума «Эсперанто» яхача интернациональни доттагІлен клубо болх бу. Укхаза Іоаль дукха материалаш, чаккхьаьха бІаьш йола мероприятеш я. ХІаьта хьалхашхахьа — керда планаш, хургдола вІашагІкхетараш, вежарашха йолча республикий а доазал дехьарча мехкий а аикалашца хургйола контакташ. Цудухьа лов «Эсперанто» яхача цу клуба доттагІлен седкъа массаза а боагаш лелаш хилар.

В. РУБЦОВ.

... ЙОЛЧА ГУДЕРМЕССКИ ГОРОДСКОЙ ЮКЪЕРЧА ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ (МАШИННАЬКЪА) УЧИЛИЩЕ 1984—1985 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДІАЭЦ

Вай доттагІа!

Нагахьа санна наькъий романтика тІехьахуваш хье вале, хаьннех хье ца кхаре, Гудермесски юкъерча ГПТУ-8 деша вола, укхаза Іомаергьа маІача наькха специальносташ:

1. Электровоза е тепловоза машиниста помощник.
2. Автоматически тІахьожам лоаттабеча, регулирования управления еча приборашта аппарашта слесарь-монтажник.
3. Лелача сотава (тепловоза) ремонт ю слесарь.

Училище деша дІачуэц 8 класс яьккхан 15 шерал. хІаьта машиниста помощника профессена 15,5 шерал кІезигагІа ха яланзен бола кагий нах.

Училище деша боагІаш бола дешархой училищерча лорий комиссех чакхбоал.

Экзаменаш йоацаш дІачуэц училище.

Занята дІайолалу 1984 шера 1 сентябре.

Училище деша баьхнача дешархошта мах боацаш кхоаза даа хІама а хоза форменни обмундировани а лу.

Производственни дешара практика йолча хана даьча балхех болхлоно эцача алапех 50 процент эц дешархоша.

Общежитера моттиг лу дІа-са лелача состава ремонт еча слесара специальность Іомаеш болча дешархошта.

Училище дешаш яьккха ха къахьегама стажаца дІалоархІ.

Училища чакхъяьккхачул тІехьагІа юкъера образовани яьккхай аьнна диплом а профессета хьежжа разряд а лу.

Училище йисте а яьккха, производстве дІачубеннарашта производстверча болхлошта йолла дьоташ я: мах боацаш шера цкъа машиннаькъа транспортаца дІа-юха вохийт, чухьнахьарча маьхах йоаго хІама тел. Дешаш даьккхача тІеххьарча шера отпуск эца бокъо я.

Училище болх беш я технически творчества кружокаш, спортивни секцеш, «Контакт» яха вокально-инструментальни ансамбль.

Училище деша бахка безам бараша укх тайпара документаш хьачулу.

1. Директора цІерагІа заявлени.
2. Образованех дола документ.
3. Деша вахьгІача меттера характеристика.
4. Вахача меттера справка.
5. 4 фотокарточка (3х4).
6. Кінгаш дахийта хил—ах йола справка.
7. Паспорт е 16 шу даланза бараша ваь ха тІайола тешал (ше хьатІа а вена хьахьокх).

Училища адрес: 366900, г. Гудермес, ул. Железнодорожная, 22, СГПТУ-8, приемни дІа.

Деза доттагІий!

Тхоай училище шо дахкарга хьежаш да тхо, оаха дола хІана дерга шоах квалифицированни машиннаькъахой монтажникаш дарь.

ДОЬЗАЛ ДЕХЬАРА

Машари дунен халкъашта юкъеро кхерамзлен бахьан

«ТІЕХХЬАРА ТІОМ ЦА ЭККХИЙТАРА»

ГІоръьннача немций йоазонхочо Анна Зегерса цкъа укх тайпара хІама аьлар: нагахьа санна планета тІарта беррига наькха машарцаре болаш вІашагІтехача, тІатаьІІа йола тени а хинна тІабужаргбар из вай лаьттена, хІаьта лелхача бомбашкен снарядашкен из хІалах а байтаргбар.

Уж дешаш дагадехар сона ФРГ тІема духьаларча Координационни комитета делегаца вІашагІкхетаре волаш. Малхбузен Германера баьхача хьаьнаша дийцар комитета балхах, организаца нийслуча халонех, мехка шерлуш латтача машара тІеххьарабарий боламах. Дуьх-духьа политически уйлаш йола, тайп-тайпара дик лелабу, шо-шоай профессеш йола нах вІашагІбетт цхьан хІамо: уж берригаш а дунеп ядерни герзага хІалак ца дайте безам болаш хиларо.

— Дуккха кхыбараш, хІанз а тха болама чубахкабеце а, хІаьта а духхагІча даькъе оаха хьадехараш хьаллоацаш ба, — йоах делегаце кулгалхо волча «гонахьара го лорабара гражданский инициативай Федеральни объединене» председателa Иосеф Ляйнена. — Керда американски ядерни ракеташ дІеувттае йолайча дена, тІом хьарах бола кхерам боккхагІа хиннаб, хІаьта машара тІехьара болам а кердача фаза чубаьннаб.

ТІа-тІа чІоагІагІа екалу бундесверо гІулакх дерий, профсоюзий членний, дина деятелий, кхьметтел, тхона хетачох, аполитични нах болча лорий оазаш.

Американций амбицеш бахьан долаш Европана тІагуллуш латт «доазув долча ядерни тІема» морхаш, — дІахо дувц И. Ляйнена, — хІана аьлча, Вашингтон ший лоІам — кхычарех хьоарчабе гІертар бахьан долаш шоай оагІора хьадда дола тІулакхаш ду Варшавски Договора мехкаша а. Цудухьа хьадех оаха континент атомни герзах геттара мукъа хилар.

И. Ляйнена йоах, кхетаду шоаш, советски нах дунен тІара ситуаци дегІаахаро са хьовзадаь а цу хІаман терко еш а хилар, къаьстта тІеххьара тІом лаьттача шерашна тхоай халкьо мел хало лайнай хоаш тховш хилара гІа. Цудухьа оаха кхетаду США зуламе планаш йокае гІерташ из хилар а. Дуккхача мехкашка дувц машарах, амма цкъаза уж даьсса хабараш да. СССР низ тІаухийт, кертагІдоах Ляйнена, гІулакх бакъахьа даккхара.

Советски Союзо телача предложенеша а цун гІулакхаша а хьагойт из планетах ядерни бомбашца гаргаш па яйта гІерташ хилар.

ФРГ тІема духьаларча болама доакъашхоша хьаллоаш химически герз а космосе моллагІа герз даиххар а дехкара, НАТО а ОВД а низ юкъебоалабертгбоацаш барт бара тІаерваль йола СССР инициативаш.

И. Ляйнена йоах, вІашш юкъера тешам чІоагІбера дездараш дувцаш йолча Стокгольмски конференцега чІоагІгІа дог доахаш ба нах. Цун декхар да Европе цхьанне дувцар шоллагІчо кхетадеш йола атмосфера хьаяр, конфронтаце дІа шодамаш дастар.

— Адамлена пайдане дола а маьхе а хІама хьаде йиш я духхьал машара хьалашка, къаьстта моллагІча ядерни герзаш а деттаяш беш болча тІемах массанна а тІеххьара тІом хургхилар бахьан долаш, — дІахо дувц И. Ляйнена. — Анализо хьахьокх тІом сецачул тІехьагІа герзий керда систамаш хьаьяраш белгала США-я НАТО-и хилар, хІаьта хІанз «седкъашкара тІом» хила йиш йолча тара ласташ боагІа.

Цо тІатох, Малхбузенцеи Малхбоаленцеи юкъерча вІашдухьаленций ерригача деталех кхета чІоагІгІа хала да, Малхбузен Германс оалача тайпара, «улица тІарча сага». Милитаристски угар тІа а теІадеш, массови информаци средствашна дувц, масала. Советски Союзо Афганистана деш дола интернациональни гІо социализм ший чулоацамах агрессивни хилара дола тешал да, яхаш, хІаьта керда американски ракеташ Европе ярца дувзаденна СССР деш долча цу хІамашна духьаларча гІулакхий хьакъехьа цар харцдараш дувцаш хилар бахьан долаш бюргер хІанз кхетадеш бац. ший цІен наІлар тІа ядерни боеголовкаш дІаоттаре бокъонце бехие йер малаь.

ФРГ тІема духьалара Координационни комитет кхычa организацешца цхьан дега я 17 июнех — Европейски парламент хоржача денах — ФРГ ракеташ оттаярах бахача наха хетар фуд хьагойтара йола референдум е. ТІаккха малхбузенгермански правительство тешаргьа, йоах И. Ляйнена, «тІема духьаларa болам болаш бац, яхаш, дувцараш бокъонца харц хиларах».

Кхьа мехкашкарча машара тІехьара бераншарча комитета контактех дувцаш. И. Ляйнена белгалдаькхар, цу тайпара бувзамаш шоай европейски мехкашкарча а США а тІема духьаларча боламашца хилар. Балха координаци яра уж хан-ханнахьа вІашагІбетталу. Цу тайпара дола аргІанара вІашагІкхетар хургда укх шера аьхки Перудиа яхача итальянски городе. Цхьана чакхйоах солидарносто акцеш, манифестацеш, вІашш делегацеш ухийт.

Координационни комитето бокхха болх бу. Кхы а дукхагІа да дуккха дукхагІа бола нах США ракеташ мехка оттаяра духьала хиларах правительства дІанхетаяре де дезараш. Мехка доал дара мандат но, ФРГ гражданашта хетар теркал а ца деш, ший гІулакхаш леладара деннадап консервативно-либеральни коалицени. ТІема духьаларча болама деррига тоатолаш цхьан хьарсама чу вашагІкхийтача цар кагъергьа шоашта духьала мел нийслу духьале, хІана аьлча, низ цхьоагІонах латт.

Григорий СЕРЕБРЕННИКОВ,
АПН спец. корр.

«ЭГГАРА ЧІОАГІАГГІА СОНА ДАГАЛАТТАР — БОХАРГБОАЦА МАШАР»

— Со тешаш на, советски нах тхоай а моллагІча кхычa а мехкацара тІом эшаш ца хиларах, — аьнна йиша дукха ха йоацаш Вашингтоне кепайоалой къаман клубе къамаьл деш цІихелача промышленника Арманд Хаммера. — Советски халкъа дицденадац нацизма уно шийх 20 миллион саг къоаставар. Шеко яц. Сийлахь-боккхача Даймехка тІема юкъе дахта дьыца боле дийна нах тІа-тІа кІезиглуш латт. Цхьабакьда, къонача тІехьенна дагалат на. МалагІча мехка бІаргаго йиш я, ший кераз бе а кхьача маьре додача дийнахьа, кускало эизай курс. Машар ца хоача сбатечух нана тІо дехкаш?

...Обществени хетараш ишшад хьокаш даьча хаттарашта тийнача жопаш хьахьокх, американски халкъ а ядерни тІом хьаштдолаш ца хилар. ТІаккха вай мехкаш барта даха мегаргдац?

Цкъа Микеланджелос аьнад, цІаккха хьаяьлц шо скульптураш, дукхьал дІаяьхай мрамора дарбалах йоахкаш йола соя хІамаш, тІаккха статуя ше хьахул. Вай пачахьалкхенашта керге латтараш вІашагІкхетаре, нар в, деррига совдараш дІа а даьхa. гІо да мегар машар Іалашбара.

2 марта ший хоржамашта хьалхарча выступлене Советски пачхьалкхен кулгалхочо К. У. Черненкос цІераш яьхар ВІашагІкхийттача Штаташа ратификаци ца еш дитача дуккхача договорий а юхайолайича диалога кІийлен хьисапе пайда эца йиш йолча цар юкъагІьльхача переговорий а. Цо аьлар: «Хьала йиш яц ала йиш йолаш хІама дац, хьоахадаьча дешай хьакъсхьа барта дахарах Советски Союзаи ВІашагІкхийттача Штаташтеи юкъе латта гІулакхаш а деррига дунен халкъашта юкъера хьал а хувцадала долаплар хьагойташ йола юхь хилар. Тхона ловра цу тайпара хувцам хулга ,ГІулакх Вашингтона тІалатт».

Сона хет, Советски Союзо хьалхара гІа баькхаб аьнна: ше къамаьл деш К. У. Черненкос духхьал хьакховдадир вайга куьг. ХІана Іергда вай из теркал ца деш а е на дІа а хІана тоттаргда?

Цхьана а мехка йиш яц селлара лоархІаме гІулакх тІехьатетта. Вай дах дІахьа моттиг йоацаш дукха гера долча дунен тІа. хІаьта а хІара шера 750 миллиард соегІа доллар дІаухийт еррагача пачхьалкхенаша герз хьадарга, цу тІа а цу средствай доккха даькъа ядерни герзага а дода. ТІеххьарча хана космически герзах дувца а доладеннад вай. Хьа тІакхаьчаецийн-теш саца деза ха?

Са сай девизех цхьанне йоах: «Нагахьа санна аьттув болаш моттиг нийслой, ма тІа ма яхийта. тІаккха цхьаннена тІеххьа кхы а ухаргьа аьттув болаш моттигаш». Сона хет, исторе оагІорахьара даьрхІача хІанз хьатІаьттай ІалаИьмате аьттув болаш йоаа юкь, хІаьта шийна а оагІон денйар да цунах пайда эцар. Йоай цхьанне вІашагІтейна метаргдац, вай?

Нобелевски машара премене лауреата Лестер Пирсона цкъа аьлар: «Машар хилийтара, вІашн дувцар кхетадеш хила безе нах». Сона хет, вай дунен кхоане дукхача даькъе вайна вІашш гІулакхаш леладе харах тийша хургда аьнна. Истори дика довзаш хиларо тешаву со, тІемаш нах цхьане дувцар шоллагІчо ца кхетаде баьлча хулаш хиларах.

ХІаьта дунен тІа ваха са йиса ха мелла яле а, аз беррига вша тІаухийтаргба, юкъе тешаш хилийтара. Сона ловра эггара дикагІа долча гІулакхашта вай хьа лелаяр — энерге керда кхераме доаца хьосташ лахара, дунен тІарча дерригача халкъий вахара боарам лакхбера, бераша дикагІа дешийтара, хІаьта иштта сиэдаь герз хьаделга вай сацара, хІана аьлча, из вай ца дой, вай дунен тІа доацача кхача тарлу гІулакх.

(АПН).

Социалистически экономически интеграци дІахо дегІаахара планаш тІа хьаряІа да доттагІлен мехкаша экономика эггара перспективнегІа долча доакъошка айхха бувзамаш лоаттадар, эггара хьалха микроэлектроника, робототроение, прогрессивни технологи юкъеккхувлача а лоеттадеш.

СССР а кхыча вошал долча пачхьалкхений а цхьатарарча предприятей кооперационни партнер я Одера-тІарча-Франкфуртера полупроводникови завод (сурта тІа).

Из я республика хІанзарча ханарча электронни приборашта установкашта йола эггара лоархІамегІара микроэлементаш арахеца эггара боккхагІа йола предприяте.

АДН — ТАСС сурт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ИЮНЬ
II ПРОГРАММА

18.05 — «Д. Папанов». Телевизионни фильм.
18.30 — «Патриот» (нохчий меттала).
19.00 — «Нохч-ГІалгІайчен дий».
19.20 — «Юха тІехьашна бахаш». Грозненски телестудие фильм (нохчий меттала).
19.30 — «Справкаш лу телевизионни истой».
19.60 — Коллективна кхетамца кхиэкра низ. КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинна шу дезарга (нохчий меттала).
20.10 — «Вийса даьхьало кийла шун, бераш!».

15 ИЮНЬ
II ПРОГРАММА

16.35 — «Тха шун деррига вахаре». Документальни фильм.
17.30 — «Доаьъар духьа илата духьа санна» (гІалгІай меттала).
17.50 — «УналцІане лерешо». Медицински боаллочун денга (нохчий меттала).
18.20 — «Нохч-ГІалгІайчен дий».
18.45 — «Объективе беневу».
18.60 — «УналцІено» яха радиожурнал (нохчий меттала).

РАДИО

14 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.23 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.25 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Бега лелаегІа» яха радиовыпуск (гІалгІай меттала).
11.15 — Къаьмаьа ду районни радиос. Надтерчни-Юртовски райцонера передача (нохчий меттала).
11.30 — «Дехкараш тІанйцад. Мешта кхочашду уж!» (нохчий меттала).
11.45 — «Цхьан наридагІо бола беш» (эрсий меттала).
15.15 — Музыка (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хоттам (эрсий меттала).
17.16 — «Шоана, юрта боахама къахьегамхой!». Концерт (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (гІалгІай меттала).

15 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Моттигерча авторий минош (нохчий меттала).
11.15 — «Іилма — производствана» (эрсий меттала).
11.30 — «ДоттагІаша бе вай нийса». Беседа (гІалгІай меттала).
11.45 — «Бехке ю капитализм». Беседа (эрсий меттала).
15.15 — «Литературни Нохч-ГІалгІайче» (нохчий меттала).
15.30 — Реклама (эрсий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хоттам (эрсий меттала).
17.18 — «ДоттагІий овзаш» (эрсий меттала).
17.31 — «Ше сийгаш» (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — «ДІайийнача хІаммета дика гІулакх да» (эрсий меттала).
18.60 — «Бахара хьисап — советски» (гІалгІай меттала).

Хоттам

Тахан хувцалуш мохаш а болаш, делкъел тІехьагІа дикъувкъаш догІа а делхаш, цхьаццайолча моттигашка тоха а мег. малхбузехьара секунда 3—8, догІ михе тІаенача хана 16—20 метр сиха мух а болаш. фегара температура республике гІолла 21—26, Грозне 23—15 градус йовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанен ломмен хувцалуш кхоаленаш а йолаш, кхоана цхьаццайолча моттигашка лоаццача хана догІа а делхаш, из дикъувкъаш делха а тарлу, бе-боча оагІонашкахьара секунда 3—7 метр сиха мух а хьекхаш, фегара температура 11—16 градус йовхал а йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Хьамсара газет дешараш!
ДІАДОЛАДЕННАД 1984 ШЕРА ШОЛЛАГІЧА АХ ШЕРА
«СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА
Газет язду республико почтови отделенешка, «Союзпечата» агентстваша, предприятешкарчо, организацешкарчо, учрежденешкарчо общественни уполномоченнеша.
Газет яздара мах (ах шера)—2 соми 4 кепиги.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктоахам секретара — 2-84-69; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленности транспортан — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаташ — 2-86-64; корректорске — 2-89-88.
НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-69; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ02239. «Грозненский рабочий» издательства типография, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2617.